

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Vyhodnocení pohledávek po splatnosti ve vybrané společnosti

Evaluation of Overdue Debts in a Selected Enterprise

Student: Bc. Iva Patáčíková, DiS.

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.

Ostrava 2013

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Iva Patáčíková, DiS.**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně
Specializace: 02 Účetnictví a daně
Téma: **Vyhodnocení pohledávek po splatnosti ve vybrané společnosti**
Evaluation of Overdue Debts in a Selected Enterprise

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Charakteristika pohledávek z účetního, daňového a právního hlediska
  3. Analýza současné situace pohledávek po splatnosti ve vybrané společnosti
  4. Návrh řešení problému
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ. *Pohledávky – právně – daňově – účetně*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 136 s. ISBN 978-80-247-1816-3.
- KOVALÍKOVÁ, Hana. *Vnitřní směrnice*. 6. vyd. Olomouc: ANAG, 2008. 239 s. ISBN 978-80-7263-448-4.
- PILÁTOVÁ, Jana a Jaroslav RICHTER. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi: praktická řešení a vzory, daňová a účetní problematika, vybraná související ustanovení*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009. 111 s. ISBN 978-80-7263-534-4.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012
Datum odevzdání: 26.04.2013

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Čestné prohlášení

Čestně prohlašuji, že jsem diplomovou práci „Vyhodnocení pohledávek po splatnosti ve vybrané společnosti“ vypracovala samostatně pod vedením doc. Ing. Dagmar Bařinové, Ph.D. a uvedla v ní všechny použité podklady a literární zdroje.

V Ostravě 24. dubna 2013

podpis

OBSAH

1 ÚVOD	5
2 TEORETICKÉ ASPEKTY PRÁCE	7
2.1 Obecně o pohledávkách	7
2.1.1 Vymezení pohledávek z právního hlediska	7
2.1.2 Vymezení pohledávek z účetního hlediska	8
2.1.2.1 Vznik pohledávek	9
2.1.2.2 Oceňování pohledávek	10
2.1.2.3 Inventarizace pohledávek	11
2.1.3 Pohledávky v účtové osnově	12
2.1.4 Vykazování pohledávek v rozvaze	13
2.1.5 Zánik pohledávek	14
2.2 Pohledávky po lhůtě splatnosti	15
2.3 Opravné položky k pohledávkám	15
2.3.1 Účetní opravné položky	16
2.3.2 Zákonné opravné položky	18
2.3.2.1 Tvorba zákonných opravných položek podle ZoR	20
2.4 Odpis pohledávek	24
2.4.1 Zákonný odpis pohledávek	25
2.4.2 Účetní odpis pohledávek	27
2.5 Zajištění pohledávek	28
2.6 Zajištění pohledávek po splatnosti	31
2.6.1 Možnosti řešení zajištění mimosoudní cestou	31
2.6.2 Možnosti řešení zajištění soudní cestou	32
3 ANALÝZA SOUČASNÉ SITUACE POHLEDÁVEK PO SPLATNOSTI VE VYBRANÉ SPOLEČNOSTI	33
3.1 Profil společnosti	33
3.1.1 Účetní charakteristika	34
3.1.2 Srovnání ekonomických údajů	35
3.2 Analýza pohledávek	39
3.2.1 Krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů v roce 2011	39
3.3 Pohledávky po splatnosti	40
3.3.1 Zákonné opravné položky	41

3.3.2 Účetní opravné položky	44
3.3.3 Účtování o opravných položkách	45
3.3.4 Rozdíl účetní a zákonné opravné položky v roce 2011	46
3.3.5 Odpis pohledávek	48
3.3.6 Řízení pohledávek po splatnosti	48
4 NÁVRH ŘEŠENÍ PROBLÉMU	51
4.1 Řešení odpisů a opravných položek pohledávek v roce 2012	51
4.1.1 Odpis pohledávek a zrušení opravné položky z roku 2011 podle § 8c ZoR	51
4.1.2 Odpis pohledávek a zrušení opravné položky z roku 2011 podle § 8a ZoR	52
4.1.3 Vyhodnocení dalších pohledávek po splatnosti v roce 2012	54
4.2 Pohledávky v účetní závěrce za rok 2012	55
4.3 Návrh vnitropodnikové směrnice	59
4.3.1 Vnitropodniková směrnice k tvorbě opravných položek	59
4.3.2 Vnitropodniková směrnice k podrozvahové evidenci	61
4.4 Změny zákona o rezervách	62
5 ZÁVĚR	63
Seznam použité literatury	65
Seznam zkratek	67

1 ÚVOD

Předložená diplomová práce se zabývá problematikou pohledávek po splatnosti ve vybrané společnosti. Pohledávky jsou nedílnou součástí každé obchodní společnosti a jsou zvláštním druhem majetku. Pohledávky zachycené v účetnictví jsou majetkem, který společnost bez náhrady na určitou dobu svěřuje jiné osobě – dlužníkovi. Pro dlužníka se pohledávky stávají poskytnutým bezúročným úvěrem a právě dlužník rozhoduje o tom, kdy dojde k plnění pohledávky, ať již peněžitému nebo věcnému.

V dnešní době existuje mnoho společností, které se potýkají s problémem nesplacených pohledávek. Nejen, že pohledávky představují významnou část oběžného majetku společnosti, ale také výrazně ovlivňují její tok peněz a v případě, že dojde k úhradě pohledávky se zpožděním či vůbec, stává se pohledávka problémovou.

Cílem diplomové práce je vyhodnotit činnosti a postupy vybrané společnosti při práci s pohledávkami z obchodních vztahů, poukázat na slabá místa v oblasti pohledávek a navrhnout možná opatření, která by mohla v dané společnosti vést ke zlepšení systému řízení pohledávek a mít tak dopad na snížení pohledávek po splatnosti.

Stanoveného cíle práce bude dosaženo pomocí metody analýzy, která se využije při zkoumání jednotlivých samostatných částí a metody komparativní, která umožňuje porovnání individuálních skutečností.

Diplomová práce je rozčleněna do tří hlavních částí, kterými jsou teoretická východiska, analýza současného stavu problémových pohledávek vybrané společnosti a vlastní návrhy řešení problému pohledávek po splatnosti.

Teoretická část práce je zpracována na základě prostudování dostupné tištěné odborné literatury, platných právních předpisů a internetových zdrojů zabývajících se danou problematikou. V první řadě přibližuje obecně pojem pohledávky z obchodních vztahů a blíže vymezuje pohledávky z účetního hlediska. Charakterizuje vznik pohledávky, oceňování a inventarizaci pohledávek. Dále je zde teoreticky popsáno umístění pohledávek v účtové osnově, nastíněn způsob vykazování pohledávek v rozvaze a zánik pohledávek. V poslední

oblasti teoretické části je vysvětlena tvorba opravných položek k pohledávkám, která je však závislá na splnění zákonem stanovených podmínek. Specifikován je zde účetní a zákonný odpis pohledávek a nakonec je vysvětleno řízení pohledávek, které spočívá v získávání informací, uzavírání kupních smluv a zajištění pohledávek.

Analytická část aplikuje jednotlivé poznatky získané v teoretické části. V úvodu je charakterizována vybraná společnost, u které je následně provedena celková analýza obchodních pohledávek dle délky doby splatnosti, počtu pohledávek po splatnosti, tvorba opravných položek a následné zobrazení opravných položek k pohledávkám v účetních výkazech za účetní období roku 2011. Konec kapitoly vyhodnocuje řízení pohledávek po splatnosti v dané společnosti. Při hodnocení stavu pohledávek sledované společnosti je čerpáno z její účetní závěrky a z dalších účetních sestav, týkajících se především doby splatnosti vydaných faktur, včetně jejich úhrad.

Ve třetí části závěrečné práce je řešen další postup vytvořených opravných položek k problémovým pohledávkám v následujícím účetním období roku 2012. Jsou zde řešeny odpisy pohledávek, zrušení opravných položek nebo vytvoření nových opravných položek na základě podmínek uvedených v zákoně. Je zde popsán návrh na zlepšení evidence vytvářené k problémovým pohledávkám a upozornění na chybějící nedostatky, konkrétně vnitřní směrnice.

2 TEORETICKÉ ASPEKTY PRÁCE

Problematika pohledávek zasahuje od „normálních“ občanů až přes odborníky, kteří se pohledávkami živí. Vznik pohledávek je možno v mnoha případech spojovat s existencí určitého smluvního vztahu, který se vyskytuje jak na straně pouze jednoho účastníka (např. pohledávka z darovací smlouvy), tak i vzájemně na obou smluvních stranách (např. kupní smlouvy). Jedná o pohledávky finančního charakteru, avšak obsahem pohledávek mohou být i plnění naturální, plnění službami, plnění činností nebo zdržením se činnosti.¹

2.1 Obecně o pohledávkách

Pohledávku můžeme obecně definovat jako právo jednoho subjektu na zaplacení určité peněžní částky druhým subjektem. Účastníky tohoto právního vztahu nazýváme věřitelem a dlužníkem. Věřitel má právo na plnění a nárok domáhat se toho plnění od dlužníka, zatímco dlužník má závazek vůči věřiteli a povinnost závazek splnit.

Největší skupinu tvoří pohledávky z obchodních vztahů, které vznikají především prodejem zboží, výrobků a poskytováním služeb. V případě, že při prodeji nedojde k okamžité hotovostní úhradě, vznikne firmě za daným kupujícím pohledávka. Z toho vyplývá, že firmy mají v pohledávkách převážně vázán značný objem peněžních prostředků a vzhledem k tomu, že dlužníci včas a řádně své pohledávky nesplatí, mohou dostat věřitele do platební neschopnosti, která může vést až k zániku firmy.

2.1.1 Vymezení pohledávek z právního hlediska

Existuje-li pohledávka, která je splatná a není dlužníkem uhrazena, vzniká věřiteli právo tuto pohledávku proti vůli dlužníka vymáhat například soudní cestou, skrz exekutory nebo specializované agentury zabývající se mimosoudním vymáháním dluhů. V dnešní době stále mnohým podnikatelům slouží dlužné částky jako dostupný a především levný úvěr. Podmínky dodržení dohodnutých povinností je nutné vytvářet již při navazování kontaktů.²

---

¹ VAIGERT, Dalibor, Tomáš PHILIPPI, Pavol RIŠKO a Hana NAVRÁTILOVÁ. *Pohledávky – Právní příručka věřitele*. 2006, str. 7.

² DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 2011, str. 17.

Problematiku pohledávek upravují zejména dva základní právní předpisy:

- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Občanský zákoník (dále jen ObčZ) je základním právním předpisem společně pro občanské a obchodní právo. ObčZ obsahuje alespoň v základním rozsahu úpravu vztahů aplikovatelnou i v obchodní praxi, zatímco obchodní zákoník (dále jen ObchZ) je základním předpisem pro oblast obchodního práva, upravuje vztahy mezi podnikatelskými subjekty při jejich činnosti.

Pilátová a Richter (2011, s. 8) uvádějí, že „*Tam, kde určitá otázka není obchodním zákoníkem upravena a nelze ji podle jeho ustanovení řešit, se řídí i vztahy v oblasti podnikání a obchodu občanským zákoníkem a dalšími občanskoprávními předpisy.*“³

Občanskoprávní pohledávkou může být například běžná koupě, půjčka, pohledávka z nájemních vztahů apod. O obchodněprávní pohledávku se může jednat například z titulu nekalosoutěžního jednání, účastenství na obchodních společnostech nebo o často se vyskytující pohledávky z obchodních závazkových vztahů mezi podnikateli.⁴

2.1.2 Vymezení pohledávek z účetního hlediska

Pohledávky jsou specifickou majetkovou složkou účetních jednotek. Z účetního hlediska jsou pohledávky chápány jako aktivum. Pohledávky patří mezi oběžný majetek, jejich výše a rychlost splacení má vliv na likviditu podniku.

Problematiku pohledávek v účetnictví v České republice upravují zejména:

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZoÚ), spolu s vyhláškou č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení tohoto

---

³ PILÁTOVÁ Jana a Jaroslav RICHTER. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*. 2011, str. 8.

⁴ VAIGERT, Dalibor, Tomáš PHILIPPI, Pavol RIŠKO a Hana NAVRÁTILOVÁ. *Pohledávky – Právní příručka věřitele*. 2006, str. 7.

zákona, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,

- vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádí také některá ustanovení ZoÚ, ve znění pozdějších předpisů, pro vybrané účetní jednotky,
- české účetní standardy (dále jen ČÚS), především ČÚS č. 017 – Zúčtovací vztahy.

2.1.2.1 Vznik pohledávek

V účetnictví pohledávky vznikají v důsledku časového nesouladu mezi uskutečněním určitého plnění, úhradou za toto plnění, a zachycením tohoto stavu v účetnictví. Pohledávky vznikají i na základě poskytnutí půjček nebo úvěrů. Před samotným vznikem pohledávky je třeba provést několik požadovaných operací, které pohledávku vytváří. Mezi ně patří citace (proces rozšíření formální nabídky produktu), sepsání smlouvy a stanovení ceny, zpracování objednávek, úvěrové řízení a nakonec fakturace.⁵

Pohledávky účetním jednotkám vznikají z různých důvodů, tím pádem je o jejich vzniku také odlišným způsobem účtováno. Z účetního pohledu je možné pohledávky rozlišit podle způsobu, jakým jsou v době vzniku účtovány, tedy:

a) do výnosů – například pohledávky vzniklé z:

- obchodního styku,
- prodeje majetku,
- smluvních sankcí,
- náhrady škody apod.

b) rozvahově – například pohledávky vzniklé z titulu:

- poskytnutých záloh,
- půjčených peněz,
- pohledávek vůči státu či institucím povinného pojištění apod.

---

⁵ SALEK, G. John. *Accounts Receivable Management Best Practices*. 2005, str. 9.

Nejčastěji pohledávky vznikají z obchodního styku. Z hlediska zachycení pohledávek v účetnictví se obchodním stykem myslí vztah mezi dodavatelem a odběratelem. Jedná se o pohledávky vyplývající z předmětu činnosti účetní jednotky, tj. vůči odběratelům – za dodávky vlastních výrobků, zboží a služeb. Pohledávky účtované do výnosů ovlivňují základ daně, zatímco pohledávky účtované rozvahově základ daně neovlivňují.⁶

Obchodní pohledávky lze dělit podle:

- předpokládané doby splatnosti v době jejich vzniku na:
  - krátkodobé – jejich doba splatnosti je jeden rok a kratší,
  - dlouhodobé – jejich doba splatnosti je delší než jeden rok.
- místa vzniku (měn) na:
  - tuzemské,
  - zahraniční.
- jednotlivých odběratelů a dodavatelů.

2.1.2.2 Oceňování pohledávek

Oceňování pohledávek a vymezení okamžiku ocenění je v účetnictví poměrně přesně regulováno zejména ZoÚ, dále Vyhláškou č. 500/2002 Sb. a Českými účetními standardy. Z § 24 ZoÚ vyplývá, že účetní jednotky oceňují pohledávky:

- a) k okamžiku uskutečnění účetního případu (pro pohledávky je to okamžik samotného vzniku resp. zániku),
- b) ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka.⁷

---

⁶ PILAŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s.r.o.*, 2010, str. 90.

⁷ PILÁTOVÁ Jana a Jaroslav RICHTER. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*. 2011, str. 46.

Podle § 25 odst. 1 písm. g) ZoÚ se pohledávky oceňují:

- jmenovitou hodnotou při vzniku pohledávky,
- pořizovací cenou při nabytí či převzetí pohledávky za úplatu nebo vkladem.

Jmenovitá hodnota je peněžní částka vyznačená na pohledávce. Pořizovací cena je cena, za kterou byl majetek pořízen, a náklady s jeho pořízením související, jako jsou například náklady na znalecké posudky, odměny právníkům, provize aj.

V účetnictví existuje více možností, jak pohledávky ocenit. Příkladem je skupina pohledávek, které účetní jednotka nabyla a určila k dalšímu prodeji. Tyto pohledávky k obchodování se podle § 27 ZoÚ oceňují reálnou hodnotou, což je tržní hodnota. Není-li tržní hodnota k dispozici, lze pro ocenění využít kvalifikovaný odhad nebo posudek znalce. Pokud účetní jednotka vlastní pohledávky v cizí měně, je její povinností vést je podle ZoÚ také v české měně, proto je nutné přepočítat pohledávky kurzem devizového trhu České národní banky k okamžiku uskutečnění účetního případu a k rozvahovému dni.

2.1.2.3 Inventarizace pohledávek

Pohledávky jsou předmětem inventarizace, při které účetní jednotky zjišťují skutečné stavy majetku a závazků a zaznamenávají je v inventurních soupisech. Inventarizace pohledávek ověřuje jestli:

- zjištěný stav pohledávek v účetnictví odpovídá skutečnému stavu,
- reálná hodnota pohledávek není nižší, než je jejich účetní hodnota.

Skutečné stavy pohledávek se zjišťují pomocí dokladové inventury. Inventura se provádí k okamžiku sestavení účetní závěrky jako řádná nebo mimořádná tzv. periodická inventura.⁸ V některých případech je vhodné požádat dlužníky o vzájemné odsouhlasení stavů a lhůt splatnosti pohledávek. Posouzením ocenění pohledávek reálnou hodnotou s jejich účetní hodnotou se provádí především u pohledávek po lhůtě splatnosti, kdy se posuzuje doba, která od splatnosti uplynula. Výše rizika nesplacení pohledávky se zvyšuje opravnou položkou.⁹

---

⁸ <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/cast5.aspx>

⁹ TPA Horwath Notia Audit. *Podvojný účetnictví 2010*. 2010, str. 33.

2.1.3 Pohledávky v účtové osnově

Účetní jednotky používají k účtování o pohledávkách předem zvolený účtový rozvrh, který je sestaven podle předepsané účtové osnovy. Směrná účtová osnova podle ZoÚ § 14 odst. 1 určuje, pro účtování o stavu a pohybu majetku a závazků, uspořádání a označení účtových tříd, účtových skupin, popřípadě i syntetických účtů. V účetnictví se pohledávky zachycují v účtové třídě 3 – Zúčtovací vztahy. Způsob účtování a vykazování pohledávek z obchodních vztahů je určen ČÚS č. 017, podle jehož ustanovení se tyto pohledávky účtují ve skupině 31 – Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé) na syntetické účty následovně:

- účet 311 – Odběratelé – jedná se o pohledávky, které vzniknou z obchodních vztahů,
- účet 313 – Pohledávky za eskontované cenné papíry – zde se účtují pohledávky za směnky předané bance k proplacení do doby splatnosti směnky,
- účet 314 – Poskytnuté zálohy – účtuje se zde o poskytnutých zálohách dodavatelům před splněním smlouvy. Po následném plnění je záloha započtena při úhradě.
- účet 315 – Ostatní pohledávky – účet slouží k zachycení dalších pohledávek především z obchodních vztahů, například reklamace vůči dodavatelům.¹⁰

Pohledávky za zaměstnanci a institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění jsou zahrnuty v účtové skupině 33 – Zúčtování se zaměstnanci a institucemi. Z titulu pohledávek se zde nachází účet 335 – Pohledávky za zaměstnanci, který se využívá např. při poskytnutí zálohy zaměstnanci na pracovní cestu nebo uplatnění náhrady za manko a škodu.

V účtové skupině 35 – Pohledávky za společníky, za účastníky sdružení a za členy družstva se účtuje o půjčkách a úvěrech společníků nebo o pohledávkách za společníky při úhradě ztráty.

V účtové skupině 37 – Jiné pohledávky a závazky se účtuje o pohledávce z prodeje podniku nebo jeho částí, z pronájmu, o pohledávce z pevných termínovaných operací a jiných pohledávkách například o pohledávce na náhradu škody či manka za odpovědnou osobu.

---

¹⁰ DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 2011, str. 21.

V účtové skupině 38 – Přechodné účty aktiv a pasiv najdeme tzv. účty časového rozlišení a dohadné účty. Jedná se o účty sloužící k vyrovnání časového nesouladu mezi plněním a jeho vykázáním do výnosů v období, s nímž věcně a časově souvisejí.

V účtové skupině 39 – Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování se účtuje tvorba opravných položek k jednotlivým pohledávkám, jejich snížení, popřípadě zrušení. Dále se účtuje o vztazích mezi jednotlivými vnitřními organizačními útvary.¹¹

Mimo účtovou třídu 3 existují dvě výjimky účtování pohledávek. Ve skupině 05 se zachycují pohledávky z titulu poskytnutí zálohy na dodávku dlouhodobého hmotného majetku a ve skupině 06 se účtují pohledávky za osobou, které byly poskytnuty dlouhodobé půjčky.

2.1.4 Vykazování pohledávek v rozvaze

Rozvaha podává informaci o majetku podniku (aktivech) a zdrojích krytí tohoto majetku (pasivech). V rozvaze se pohledávky vykazují na straně aktiv převážně v oddíle C – Oběžná aktiva. Položka v rozvaze „A. Pohledávky za upsaný základní kapitál“ obsahuje podle Vyhlášky 500/2002 Sb., jak tvrdí Pilátová a Richter (2011, s. 69) „*Pohledávky za upisovateli, společníky a členy družstva plynoucí z povinnosti splatit vklad do základního kapitálu a upsané nesplacené akcie.*“¹²

Pohledávky se při sestavování rozvahy člení na:

- dlouhodobé pohledávky – položka rozvahy C.II.,
- krátkodobé pohledávky – položka rozvahy C.III.

Pro toto členění je rozhodující jejich zbytková doba splatnosti od rozvahového dne. Rozvahový den je den, ke kterému se sestavuje rozvaha. Pohledávky se rozdělují podle doby splatnosti a posuzuje se, jestli je v okamžiku sestavení účetní závěrky splatnost delší nebo kratší než jeden rok.

---

¹¹ České účetní standardy pro podnikatele č. 017.

¹² PILÁTOVÁ Jana a Jaroslav RICHTER. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*. 2011, str. 69.

2.1.5 Zánik pohledávek

Lze předpokládat, že každá pohledávka přirozeně zanikne. Zánik pohledávek je ve svém základu upraven v ObčZ a ObchZ dále jednotlivé způsoby zániku pohledávek rozšiřuje. Existuje několik způsobů zániku pohledávky, přičemž nejčastěji dochází k zániku:

- splněním dluhu – tento způsob zániku závazku je na prvním místě a je v podstatě nejvýznamnějším, protože při něm dochází k reálnému uspokojení věřitele. Věřitel obdrží plnění, které oprávněně požadoval a očekával. Může se jednat o plnou nebo částečnou úhradu. Úhradu lze provést v hotovosti nebo bezhotovostním převodem.
- započtením – tímto způsobem zániku závazku nedochází sice k fyzické úhradě pohledávky, ale k uspokojení věřitele ano. Jde o velice jednoduchý způsob, jak zajistit splatnost pohledávky. Vzájemné započtení pohledávek a závazků lze uskutečnit za situace, kdy dvě účetní jednotky jsou vůči sobě jak v dlužnické, tak věřitelské pozici zároveň.¹³ Provádí se tak na základě dohody o vzájemném vyrovnání pohledávek a závazků, což je tzv. zápočet.

Dalšími způsoby zániku pohledávek jsou:

- dohoda,
- nemožnost plnění,
- výpověď,
- odstoupení od smlouvy,
- odstupné,
- narovnání,
- neuplatnění práva,
- splynutí,
- uplynutí doby,
- smrt věřitele nebo dlužníka.¹⁴

---

¹³ STROUHAL, Jiří, Renata ŽIDLICKÁ, Bohuslava KNAPOVÁ a Zdenka CARDOVÁ. *Účetnictví 2010 velká kniha příkladů*. 2010, str. 247.

¹⁴ VAIGERT, Dalibor, Tomáš PHILIPPI, Pavol RIŠKO a Hana NAVRÁTILOVÁ. *Pohledávky – Právní příručka věřitele*. 2006, str. 211.

2.2 Pohledávky po lhůtě splatnosti

Lhůta splatnosti pohledávek může být určena právním předpisem nebo sjednána smluvně. Pokud je lhůta dána právními předpisy, nemůže ji společnost měnit, ani promíjet. Pokud je lhůta mezi obchodními partnery sjednána smluvně, měl by být o tom pořízen písemný záznam například ve formě dohody mezi smluvními stranami.

Pohledávka po lhůtě splatnosti vzniká po uplynutí dohodnuté doby určené k zaplacení pohledávky tím, že dlužník nesplní svůj závazek. Nesplacením závazku však dlužníkovi povinnost splnění závazku nezaniká a věřitel má i nadále nárok domáhat se tohoto plnění. Za této situace může věřitel uskutečnit kroky směřující k vymožení pohledávky. Především je nutné zajistit, aby se pohledávky, které nebyly uhrazeny v řádné lhůtě splatnosti, nepromlčely a aby k nim bylo možné tvořit daňově účinné opravné položky. Z tohoto důvodu jsou důležité zejména konfirmační dopisy, které zajistí vzájemné odsouhlasení pohledávek, a tím i uznání pohledávky (resp. závazku) protistranou.

Vzniklou pohledávku zahrnuje společnost do svých výnosů a odvádí z ní daň z příjmů, ale ve skutečnosti za pohledávku společnost nezíská ve stanovené lhůtě žádné peněžní prostředky. Tuto problémovou situaci pohledávek upravují účetní předpisy z účetního hlediska a právní předpisy z daňového hlediska, kterými jsou především:

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví,
- zákon č. 568/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen ZDP),
- zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zajištění základu daně z příjmů (dále jen ZoR).

2.3 Opravné položky k pohledávkám

K okamžiku sestavení účetní závěrky musí brát v úvahu účetní jednotky riziko nezaplacení problematických pohledávek tj. pohledávek po lhůtě splatnosti a jiná předvídatelná rizika týkající se majetku a závazků. V účetnictví je toto riziko vyjádřeno prostřednictvím opravných položek, kterými se sníží ocenění pohledávek v účetní závěrce. Opravné položky k pohledávkám se vytvářejí na základě inventarizace.

Opravné položky k pohledávkám rozlišujeme podle daňového dopadu na:

- a) účetní opravné položky (nedaňové),
  - b) zákonné opravné položky (daňové).
-
- Účetní opravné položky jsou daňově neuznatelným nákladem a jejich tvorba je v kompetenci účetní jednotky.
  - Zákonné opravné položky jsou daňově uznatelným nákladem a zásady jejich tvorby jsou uvedeny v ZoR.

Ke konkrétní pohledávce lze vytvářet zároveň účetní i zákonné opravné položky, přičemž součet vytvořených opravných položek k dané pohledávce nesmí přesáhnout účetní hodnotu pohledávky.

Problematiku tvorby a použití opravných položek je potřeba v účetní jednotce upravit vnitřním předpisem (vnitropodnikovou směrnicí), který stanoví dobu pohledávek po splatnosti a výši tvořených účetních opravných položek.

2.3.1 Účetní opravné položky

Každé účetní jednotce vyplývá ze ZoÚ povinnost podávat poctivý a věrný obraz o své finanční situaci. Na základě této povinnosti, mají účetní jednotky ke konci rozvahového dne při oceňování majetku a závazků brát v úvahu i tvorbu účetních opravných položek, které z účetního hlediska vyjadřují reálnou hodnotu aktiv. Úloha účetních opravných položek je mnohdy opomíjená a k pohledávkám jsou tvořeny pouze zákonné opravné položky.

Drbohlav a Pohl (2011) uvádějí, že tvorba účetních opravných položek je dle § 25 odst. 1 písm. v) ZDP nedaňovým výdajem, účtovaným na vrub nákladů, který o tyto vytvořené částky zvyšuje hospodářský výsledek pro účely daně z příjmů dle § 23 odst. 3 písm. a) bodu 2.¹⁵

---

¹⁵ DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 2011, str. 31.

Při tvorbě účetní opravné položky k pohledávce vycházejí účetní jednotky ze své vnitropodnikové směrnice. Tvorbu provádějí tak, že k datu účetní závěrky zjišťují, jaký čas uplynul od doby splatnosti pohledávky. Vaigert a kolektiv (2006, s. 262) uvádějí příklad:

- „6 měsíců po splatnosti – 50 % hodnoty pohledávky,
- 12 měsíců po splatnosti – 100 % hodnoty pohledávky.“¹⁶

Postup tvorby a využití účetních opravných položek upravuje § 55 Vyhlášky č. 500/2002 Sb. Zaúčtování vytvořených účetních opravných položek se provádí na vrub nákladů a snížení nebo zrušení účetních opravných položek se zaúčtuje ve prospěch nákladů, pokud se na základě inventarizace ukáže jejich neopodstatněnost. Tvorba účetních opravných položek se účtuje dle účtové osnovy ve skupině 55 – Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů souvztažně s účtem skupiny 39 – Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování.

Účtují se následovně:

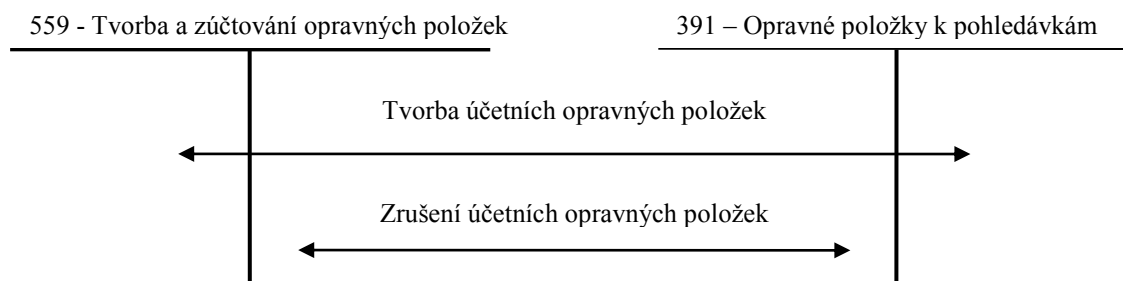

Schéma 1 – Tvorba a zrušení účetních opravných položek.

Použité účty:

- 559 – Tvorba a zúčtování opravných položek - je daňově neúčinný,
- 391 – Opravné položky k pohledávkám – pro tento účet je vhodné použít analytickou evidenci pro rozlišení opravných položek účetních a zákonných, např. 391.100 účetní a 391.200 zákonné opravné položky k pohledávkám.

¹⁶ VAIGERT, Dalibor, Tomáš PHILIPPI, Pavol RIŠKO a Hana NAVRÁTILOVÁ. *Pohledávky – Právní příručka věřitele*. 2006, str. 262.

2.3.2 Zákonné opravné položky

„Opravná položka k pohledávce představuje nepřímé a dočasné snížení hodnoty pohledávky zaúčtováním do nákladů prostřednictvím opravné položky, přičemž účet Pohledávky se nemění,“ uvádí Bařinová a Vozňáková (2007, s. 74).¹⁷ Tvorba zákonné opravné položky je právem, nikoliv povinností účetní jednotky. Jejich tvorba představuje možnost, jak si účetní jednotky mohou snížit svůj daňový základ, protože na rozdíl od účetních opravných položek jsou zákonné opravné položky daňově účinné.

Problematiku zákonných opravných položek upravují zejména:

- Český účetní standard pro podnikatele č. 005 – Opravné položky - který v bodech 4.4. a 4.5. podrobně rozvádí postup účtování o opravných položkách k pohledávkám,
- ZDP dle § 24 odst. 2 písm. i) – ten odkazuje na zvláštní zákon (nepřímo tak odkazuje na ZoR), který upravuje tvorbu zákonných opravných položek,
- ZoR – uznává opravné položky výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

V ZoR se v § 2 odst. 2 uvádí, že opravné položky lze tvořit k rozvahové hodnotě pohledávek, které jsou:

- nepromlčené,
- splatné po 31. 12. 1994,
- zaúčtované a evidované v účetnictví,
- zaúčtované ve výnosech a zdaněné dani z příjmů.

Rozvahovou hodnotou se podle tohoto zákona rozumí „jmenovitá hodnota nebo pořizovací cena pohledávky zaúčtované na rozvahových účtech poplatníka bez vlivu změny reálné hodnoty.“¹⁸

V ZoR v § 2 odst. 2 se také uvádí, že opravné položky nelze tvořit k pohledávkám vzniklým z titulu cenných papírů, úvěrů, půjček, ručení, záloh, smluvních úroků, pokud

¹⁷ BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ. *Pohledávky – právně – daňově – účetně*. 2007, str. 74.

¹⁸ MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2012, úplná znění platná k 1. 1. 2012. Zákon č. 593/1922 Sb., o rezervách*. 2012, str. 87 § 2 odst. 2.

a poplatků z prodlení, úhrady ztráty společnosti a k pohledávkám již odepsaným. Věřitel také nesmí tvořit daňové opravné položky k pohledávkám, pokud má k dlužníkovi současně splatné závazky a neprovedl vzájemný zápočet pohledávek a závazků.

Tabulka č. 1 – Přehled daňových opravných položek podle ZoR.

ZoR	Typ opravných položek	Maximální výše tvorby opravných položek		
§ 8	k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení	až 100 %		
§ 8a	k nepromlčeným pohledávkám nového bloku, tj. pohledávkám splatným po 31. 12. 1994	rozvahová hodnota pohledávky ≤ 200 000 Kč při vzniku		rozvahová hodnota pohledávky > 200 000 Kč při vzniku
		až 20 %	soudně vymáhané pohledávky až 100 %	pouze soudně vymáhané pohledávky až 100 %
§ 8b	k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh	až 100 %		
§ 8c	k pohledávkám nevýznamné hodnoty, tj. do 30 000 Kč rozvahové hodnoty při vzniku pohledávky	až 100 %		

Zdroj: Pilátová, Richter, s. 59

Opravné položky je možné vytvářet pouze k nepromlčeným pohledávkám. Otázku promlčení upravují ObčZ a ObchZ, přičemž podle ObčZ činí základní promlčecí lhůta u smluv 3 roky a podle ObchZ jsou to 4 roky. Délka promlčecí lhůty se liší podle jednotlivých typů pohledávek, proto je nutné posuzovat každou pohledávku individuálně. Rozpětí promlčení lhůty může být 1 rok až 10 let, a to v případech, kdy byla promlčecí doba prodloužená např. písemným prohlášením dlužníka, uznáním závazků apod.

Může nastat situace, kdy bude muset účetní jednotka zrušit vytvořené opravné položky, protože zanikly důvody pro jejich existenci. Opravné položky se zruší:

- pokud pohledávka byla uhrazena,
- ke dni ukončení podnikatelské činnosti,
- ke dni předcházejícímu den vstupu do likvidace,
- ke dni předcházejícímu den účinnosti rozhodnutí o prohlášení konkurzu,
- ke dni účinnosti nájemní smlouvy v případě nájmu podniku.¹⁹

¹⁹ PILÁTOVÁ Jana a Jaroslav RICHTER. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*. 2011, str. 59 - 61.

Ke zrušení opravné položky dochází ve stejném období, ve kterém pominuly důvody, pro které byly vytvořeny.

Zákonné opravné položky se účtují následovně: ²⁰

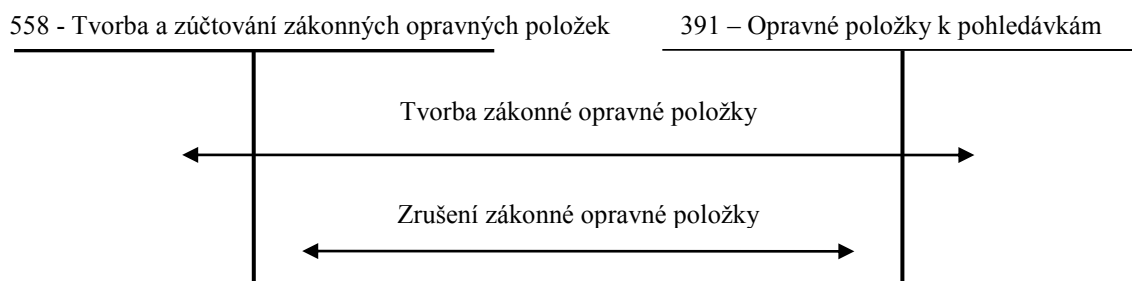

Schéma 2 – Tvorba a zrušení zákonných opravných položek.

2.3.2.1 Tvorba zákonných opravných položek podle ZoR

ZoR konkrétně upravuje způsob tvorby, výši a okamžik použití opravných položek pro účely zjištění daně z příjmů k těmto pohledávkám:

1. za dlužníky v insolvenčním řízení,
2. nepromlčeným a splatným po 31. prosinci 1994,
3. z titulu ručení za celní dluh,
4. nepromlčeným a nevýznamným s hodnotou do 30 000 Kč.

Bařinová a Vozňáková (2007) uvádějí, že v těchto vymezených případech, ZoR umožňuje pomocí opravné položky využít návratné nepřímé snížení hodnoty pohledávky, přičemž se nezmění původní hodnota pohledávky. Jedná se o pohledávky, které se jeví poplatníkovi jako nedobytné. ²¹

1. § 8 Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení

V tomto paragrafu jsou řešeny opravné položky k nepromlčeným pohledávkám, které jsou přihlášeny řádně a včas u soudu k insolvenčnímu řízení, za předpokladu, že dlužník je v insolvenčním řízení. Pro přihlášení pohledávek k soudu je stanovena lhůta, během které

²⁰ VAIGERT, Dalibor, Tomáš PHILIPPI, Pavol RIŠKO a Hana NAVRÁTILOVÁ. *Pohledávky – Právní příručka věřitele*. 2006, str. 260.

²¹ BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ. *Pohledávky – právně – daňově – účetně*. 2007, str. 74.

mají poplatníci možnost své pohledávky přihlašovat. Zpravidla tato lhůta běží od zahájení insolvenčního řízení do konce lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o úpadku. Lhůta nesmí být kratší než třicet dnů a delší než dva měsíce. Opravné položky mohou tvořit poplatníci, kteří vedou účetnictví a to až do výše rozvahové hodnoty pohledávky.

Dále je v zákoně uvedeno, že se zákonné opravné položky zruší na základě výsledku insolvenčního řízení nebo v případě, že pohledávku účinně popřel insolvenční správce, věřitel nebo dlužník, což jim insolvenční zákon umožňuje. Pokud pominou důvody pro existenci opravné položky vytvořené podle tohoto ustanovení nebo na základě rozhodnutí poplatníka, je možné vytvořenou opravnou položku snížit na úroveň podle ustanovení § 8a ZoR a pokračovat v tvorbě opravné položky podle § 8a ZoR.²²

2. § 8a Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994

Věřitelé, kteří vedou účetnictví v období, za které podávají daňové přiznání, mohou vytvářet opravnou položku daňově uznatelnou pouze k pohledávkám nepromlčeným a splatným po 31. 12. 1994 za níže stanovených podmínek. Systém tvorby opravných položek spočívá v rozdělení pohledávek v okamžiku vzniku podle jejich rozvahové hodnoty.

Pohledávka do 200 000 Kč

Věřitel může začít vytvářet opravnou položku k pohledávce až do výše 20 %, od konce sjednané doby splatnosti pohledávky uplynulo více jak 6 měsíců.

Pokud věřitel k výše uvedené pohledávce zahájil rozhodčí, soudní nebo správní řízení, řádně se na nich účastní, má možnost podle tohoto ustanovení vytvářet opravnou položku vyšší. Podle doby od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky se výše tvorby opravné položky člení způsobem:

- 12 měsíců, až do výše 33 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 18 měsíců, až do výše 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 24 měsíců, až do výše 66 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 30 měsíců, až do výše 80 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 36 měsíců, až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

---

²² MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2012, úplná znění platná k 1. 1. 2012. Zákon č. 593/1922 Sb., o rezervách.* 2012, str. 90 § 8.

Pohledávka nad 200 000 Kč

U pohledávky s rozvahovou hodnotou vyšší než 200 000 Kč (tzv. významné pohledávky), není možná jakákoliv tvorba zákonných opravných položek (tj. ani 20 %), pokud se věřitel neúčastní soudního, rozhodčího nebo správního řízení. Účastní-li se věřitel řádně těchto řízení, umožňuje mu ZoR podle § 8a odst. 3 vytvářet opravné položky, jestliže od konce sjednané lhůty splatnosti uplynulo více než:

- 6 měsíců, až do výše 20 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 12 měsíců, až do výše 33 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 18 měsíců, až do výše 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 24 měsíců, až do výše 66 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 30 měsíců, až do výše 80 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 36 měsíců, až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.²³

Výše uvedené opravné položky nelze uplatnit u pohledávek:

- již odepsaných na vrub výsledku hospodaření,
- za společníky, akcionáře, členy družstev za upsaný vlastní kapitál,
- mezi spojenými osobami, vymezenými v ZDP.

Výše uvedené opravné položky se zruší v případě, kdy pominou důvody pro jejich existenci nebo pokud se promlčela pohledávka, k níž byla opravná položka vytvořena.

3. § 8b Opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh

V ZoR je řečeno: „*Opravné položky podle § 8 a 8a tohoto zákona mohou vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří vedou účetnictví a kteří podle celního zákona ručí za celní dluh, k pohledávkám vzniklým z titulu ručení za celní dluh (tj. zajištění celního dluhu) podle celního zákona.*“²⁴

²³ DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 2011, str. 53.

²⁴ MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2012, úplná znění platná k 1. 1. 2012. Zákon č. 593/1922 Sb., o rezervách*. 2012, str. 90 § 8b.

Pro tyto uvedené opravné položky platí stejná pravidla jako pro ostatní zákonné položky. Při jejich tvorbě je zde třeba dávat opět pozor na promlčení pohledávky a na uplynutí doby splatnosti. Opravné položky lze vytvářet jen do výše hodnoty pohledávky odpovídající provedené úhradě celního dluhu.

4. § 8c Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám s hodnotou do 30 000 Kč

Zákon umožňuje vytvářet zákonné opravné položky u pohledávek relativně malé hodnoty, aniž by musely být soudně vymáhány. U těchto pohledávek by totiž bylo neekonomické vynakládat další finanční prostředky na složitá soudní jednání. U takových pohledávek se vytváří zákonná opravná položka jednorázovým způsobem. Tím došlo k výraznému zjednodušení administrativní náročnosti, k úspoře nákladů poplatníků, a také i k příznivějším daňovým podmínkám, tvrdí Drbohlav a Pohl (2011).²⁵

Za předpokladu, že poplatník nepostupuje u nepromlčené pohledávky podle § 5, 5a, 6, 8, 8a a 8b ZoR, může vytvořit opravnou položku až do výše 100 % její neuhrazené rozvahové hodnoty bez příslušenství, a to při splnění těchto podmínek:

- a) nejedná se o pohledávky vymezené v § 8a odst. 4 (tedy o pohledávky již odepsané na vrub výsledku hospodaření a pohledávky za společníky, akcionáře, členy družstev za upsaný vlastní kapitál nebo za spojenými osobami),
- b) rozvahová hodnota pohledávky bez příslušenství (úroky z prodlení, penále) v okamžiku jejího vzniku nepřesáhne částku 30 000 Kč (včetně DPH),
- c) od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky uplynulo nejméně 12 měsíců, avšak pohledávka nesmí být promlčená,
- d) celková hodnota pohledávek vzniklých vůči témuž dlužníkovi, nepřesáhne za zdaňovací období částku 30 000 Kč. Do celkového limitu se započítávají pouze pohledávky, u nichž se uplatňuje postup podle tohoto ustanovení, nikoliv všechny pohledávky vůči danému dlužníkovi. To znamená, že vůči témuž dlužníkovi může mít věřitel pohledávky v celkově vyšší souhrnné hodnotě, ale maximální hodnota (součet hodnot) pohledávek, u nichž bude uplatňovat postup dle § 8c ZoR, nesmí převýšit 30 000 Kč.

---

²⁵ DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 2011, str. 54.

O pohledávce, k níž byla vytvořena opravná položka podle tohoto ustanovení, je poplatník povinen vést samostatnou evidenci.²⁶ Zákon tuto evidenci již blíže nespecifikuje, záleží tak pouze na účetní jednotce, jaký způsob evidence zvolí, např.:

- pohledávky s vytvořenou 100 % opravnou položkou je možné v praxi přeúčtovat na samostatný analytický účet (311.xxx),
- evidovat je v jednoduché tabulce, která by obsahovala základní údaje o těchto pohledávkách, kterými jsou název dlužníka, splatnost pohledávky, částka, předmět plnění, den účetního odpisu pohledávky, případně částečné úhrady aj.²⁷

Opravnou položku lze tvořit i v průběhu zdaňovacího období. Po vytvoření 100 % daňově účinné opravné položky podle § 8c ZoR, je možné provést 100 % daňově účinný odpis pohledávky v souladu s § 24 odst. 2 písm. y) ZDP. Po zaúčtování daňového odpisu pohledávky musí být vytvořena zákonná opravná položka rozpuštěna. Rozpuštění zákonné opravné položky bude zdanitelným příjmem zaúčtovaným jako snížení daňových nákladů. Český účetní standard pro podnikatele č. 001 uvádí, že odepsané pohledávky je nutno dále vést na podrozvahových účtech v podrozvahové evidenci a zajistit tak samostatnou evidenci těchto pohledávek.

2.4 Odpis pohledávek

Vytvořením opravné položky k pohledávce ještě nedochází k zahrnutí pohledávky do daňových výdajů. Původní hodnota pohledávky nadále vystupuje na aktivním účtu a zůstává v účetnictví účetní jednotky i přesto, že je plně krytá opravnou položkou. Pohledávka se do daňových výdajů dostane až na základě odpisu. Odpis pohledávky se účtuje do nákladů 546 – Odpis pohledávky souvztažně s účtem samotné pohledávky 311 - Odběratelé, čímž dochází jejímu vyřazení z majetku účetní jednotky a ke snížení výsledku hospodaření účetní jednotky.

Odpis pohledávky znamená přímé a trvalé snížení hodnoty pohledávky. Pokud účetní jednotka zjistí, že se její pohledávky staly trvale nedobytnými, musí být z titulu zásady opatrnosti odepsány. Tento proces snížení hodnoty pohledávek je již nevratný. V případě odpisu pohledávek by měla tomuto kroku předcházet dokonalá příprava, znalost a orientace

---

²⁶ MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2012, úplná znění platná k 1. 1. 2012. Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách.* 2012, str. 90 § 8c.

²⁷ http://www.stormware.cz/podpora/LegServis/Opravne_polozky_k_pohledavkam_male_hodnoty.aspx.

v účetních zákonech a právních normách. Z praxe vyplývá, že účetní jednotky bývají mnohdy nedostatečně dokladově připraveny a zpravidla jim chybí pravomocná rozhodnutí soudu či jiných orgánů, uvádí Bařinová a Vozňáková (2007).²⁸ Odpis pohledávek je rozdělen na:

- zákonný odpis pohledávek,
- účetní odpis pohledávek.

2.4.1 Zákonný odpis pohledávek

Jak již bylo uvedeno výše, podle ZDP mají účetní jednotky možnost vybrané pohledávky po lhůtě splatnosti uplatnit jako výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Jedná se tedy o odpis daňový, u kterého je od roku 2011 podle změny v ZDP možný dvojitý postup, buď lze daňově odepsat pohledávky do výše kryté opravnými položkami vytvořenými dle ZoR, nebo jednorázově podle daných podmínek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y) ZDP.

Jednorázový odpis pohledávek

Možnost jednorázového odpisu pohledávek do daňově uznatelných nákladů mají poplatníci, kteří vedou účetnictví a daňově uznatelným výdajem poplatníků je jmenovitá hodnota pohledávky nebo pořizovací cena pohledávky nabyté postoupením, vkladem a při přeměně společnosti. Daňově lze 100 % odepsat pohledávky pouze v případě, že:

- při vzniku pohledávky bylo o ní účtováno ve výnosech,
- takto vzniklý zdanitelný příjem nebyl od daně z příjmů osvobozen,
- k pohledávkám lze vytvářet zákonné opravné položky podle písmene i),
- jde-li o pohledávku, za dlužníkem:
  - 1) u něhož soud zrušil konkurz pro nedostatek majetku, pohledávka byla poplatníkem přihlášená u insolvenčního soudu a měla být vypořádána z majetkové podstaty,
  - 2) který je v úpadku nebo mu hrozí úpadek, na základě výsledků insolvenčního řízení,
  - 3) který zemřel, a pohledávka nemohla být uspokojena ani vymáháním na dědicích dlužníka,

---

²⁸ BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ. *Pohledávky – právně – daňově – účetně*. 2007, str. 78.

- 4) který byl právnickou osobou, zanikl bez právního nástupce a věřitel nebyl s původním dlužníkem spojenou osobou (§ 23 odst. 7 DZP),
- 5) na jehož majetek, ke kterému se pohledávka váže, je uplatňována veřejná dražba, a to základě výsledku této dražby,
- 6) jehož majetek, ke kterému se pohledávka váže, je postižen exekucí, a to na základě výsledku této exekuce.²⁹

K výše uvedenému výčtu podmínek, za kterých může účetní jednotka uplatnit 100 % odpis neuhrazené části hodnoty pohledávky, musí být schopny účetní jednotky doložit při odpisu pohledávek průkazné doklady. Dle Bařinové a Vozňákové (2007), odpis lze zaúčtovat nejdříve ke dni nabytí právní moci těchto dokladů, kterými jsou:

- usnesení soudu o zrušení nebo zamítnutí konkurzu,
- usnesení soudu ke konkurznímu nebo vyrovnacímu řízení,
- výpis z matriky zemřelých, rozhodnutí soudu o dědictví,
- doklady o výmazu právnické osoby z obchodního rejstříku,
- doklady o výsledku veřejné dražby,
- doklady o výsledku exekuce.³⁰

Jednorázově odepsat pohledávky do nákladů lze jen ty, které mají termín splatnosti po 31. 12. 1994. V opačném případě se uplatňuje postupný odpis pohledávek.

Postupný odpis pohledávek

U pohledávek starého bloku, které měly termín splatnosti do konce roku 1994, je možné provádět postupný odpis a to na základě přechodných ustanovení ZDP. V praxi se již s tímto postupným odpisem pohledávek setkáme jen zřídka, jelikož by se jednalo o pohledávky, které jsou již téměř dvacet let po splatnosti.

Vaigert a kolektiv (2006, s. 258) tvrdí, že „*V případě, že došlo k úhradě pohledávky, která již byla plně nebo částečně odepsaná, účtuje se úhrada odepsané části pohledávky na účet 646 – Výnosy z odepsaných pohledávek účtové skupiny 64 – Jiné provozní výnosy.*“³¹

²⁹ MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2012, úplná znění platná k 1. 1. 2012. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů*, 2012, str. 34 § 24 odst. 2/y.

³⁰ BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ. *Pohledávky – právně – daňově – účetně*. 2007, str. 79.

³¹ VAIGERT, Dalibor, Tomáš PHILIPPI, Pavol RIŠKO a Hana NAVRÁTILOVÁ. *Pohledávky – Právní příručka věřitele*. 2006, str. 258.

2.4.2 Účetní odpis pohledávek

Účetní odpis pohledávky nemá žádnou vazbu na ZDP, proto není považován za výdaj na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Jedná se náklad daňově neuznatelný, o který musí být upraven (zvýšen) výsledek hospodaření. Účetní odpis se provádí na základě rozhodnutí účetní jednotky podle její vnitropodnikové směrnice.

Účetní jednotka může provést účetní odpis:

- v případě kdy dlužník je podle potvrzení policie (a dalších orgánů) neznámého pobytu,
- za předpokladu, kdy je u pohledávek zřejmé, že náklady na vymožení by převýšily výnos z vymožené pohledávky a zároveň nejsou splněny podmínky pro daňový odpis těchto pohledávek podle § 8c ZoR.

Účetní odpis pohledávky se účtuje v účtové skupině 54 – Jiné provozní náklady na účtu 546 – Odpis pohledávky, u kterého je vhodné založit si analytické rozlišení. Tímto odpisem nedochází k právnímu zániku pohledávky a účetní jednotka odepsanou pohledávku přeřadí do podrozvahové evidence, kde ji nadále sleduje. Je totiž možné, že někdy v budoucnu dojde k její úhradě. Dojde-li k uhrazení nedaňově odepsané pohledávky, nebude výnos z této odepsané pohledávky pro účetní jednotku zdanitelným příjmem.

Účtování v podrozvahové evidenci není stanoveno žádným předpisem. Na podrozvahových účtech se účtuje o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví a mají vliv na posouzení majetkové situace účetní jednotky. Jedná se o účty účtové skupiny 75 a 79. Způsob účtování a tvorba účtu podrozvahové evidence je plně v kompetenci účetní jednotky. Obecně se účtuje přes účet 799 – Vyrovnávací účet podrozvahové evidence současně s účtem 7xx – Příslušným účtem podrozvahové evidence, v tomto případě je možno zvolit například 751 – Odepsané pohledávky. Členění syntetických a analytických účtů podrozvahové evidence je třeba stanovit v účetním rozvrhu účetní jednotky. Podrozvahové účty se používají v případě, má-li pro ně účetní jednotka využití.³²

O účetní odpis se bude jednat také v případě, kdy poplatník „zaspal“ a dopustil promlčení pohledávky a to tak, že nepodnikl žádné kroky, směřující k jejímu vymáhání

---

³² <http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d168v144-uctovani-na-podrozvahovych-uctech>.

a netvořil žádné zákonné opravné položky, které jsou jednou z nezbytných podmínek pro případný odpis do daňových nákladů, uvádí Drbohlav a Pohl (2011).³³

Tabulka č. 2 – Příklad zaúčtování účetního odpisu pohledávky.

p. č.	Popis účetního případu	Částka (v Kč)	MD	D
1.	Vydaná faktura	60 000	311	602
	DPH 21%	12 600	311	343
2.	Odpis pohledávky – daňově neuznatelný	72 600	546 N	311
3.	Převod pohledávky do podrozvahové evidence	72 600	751	799
4.	Neočekávaná úhrada odepsané pohledávky	72 600	221	646 N
5.	Vyřazení pohledávky z podrozvahové evidence	72 600	799	751

2.5 Zajištění pohledávek

Disponují-li věřitelé pohledávkou, neznamená to ještě její automatické plnění. Může nastat i situace, kdy by dlužník rád svoji povinnost splnil, avšak nemá z čeho pohledávku uhradit. Společnost zase nebude úspěšná, pokud bude mít vysoké tržby, které zůstanou nezaplacené. Z těchto důvodů, v případě vstupu do jakéhokoli smluvního vztahu, je vhodné zvážit bonitu a důvěryhodnost stávajícího partnera a nechat si jeho závazky „pojistit“ pomocí zřízení nějakého zajišťovacího instrumentu a tím si zajistit „dobytnost“ pohledávky, která bývá v mnoha případech problém, tvrdí Vaigert a kolektiv (2006).³⁴

Vzniku nedobytné pohledávky nebo pohledávky, která je hrazena výrazně po termínu splatnosti, je možné předcházet pomocí některého z uvedených zajišťovacích instrumentů:

- 1) Smlouva** – v praxi nejčastěji vzniká kupní smlouva, tj. smlouva mezi prodávajícím a kupujícím, ve které musí být správně uvedeny veškeré náležitosti. Uzavření smlouvy je důležitým předpokladem pro vznik pohledávky a v případě vymáhání pohledávky potom její obsah, dodací a platební podmínky, tj. především délka splatnosti pohledávek. Smlouva musí být jednoznačná a jakékoliv změny je nutné řešit písemným dodatkem, se kterým souhlasí všechny zúčastněné strany.
- 2) Informace o obchodních partnerech** – informace přispívá ke správnému vyhodnocení dané situace. Měla by být včasná, dostupná, aktuální, spolehlivá,

³³ DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 2011, str. 129.

³⁴ VAIGERT, Dalibor, Tomáš PHILIPPI, Pavol RIŠKO a Hana NAVRÁTILOVÁ. *Pohledávky – Právní příručka věřitele*. 2006, str. 117.

pravdivá, legální a měla by mít pro konečného uživatele patřičný přínos. Základní informace o společnosti jsou dostupné z výpisu z obchodního nebo živnostenského rejstříku. Informace o solventnosti obchodního partnera, je možné vyčíst z rozvahy, výkazu zisku a ztráty nebo přílohy. Informace lze získat u informačních kanceláří, z informačních katalogů nebo na Internetu pod adresou <http://www.justice.cz> zdarma.

- 3) **Záloha** – jedná se o zálohu na budoucí dodávky poskytnutou mezi odběratelem a dodavatelem. V současnosti je používání zálohových plateb oblíbeným nástrojem k zajištění pohledávek. Záloha bývá placena v celé nebo částečné výši smluvené obchodní ceny. Zálohu neupravuje žádný předpis, je to dohoda mezi podnikateli.
- 4) **Pojištění pohledávek** – pojistit lze pohledávku tuzemskou, ale i zahraniční, kterou pojišťují podnikatelé častěji, z důvodů rizikovějšího podnikání se zahraničím. Pojištění pohledávek se provádí přes pojišťovací společnosti.³⁵
- 5) **Smluvní pokuta** – smyslem sjednání smluvní pokuty mezi zúčastněnými stranami je zaplacení pokuty při porušení smluvní povinnosti. Cílem smluvní pokuty je donutit dlužníka ke splnění závazků pod pohrůzkou majetkové újmy. Smluvní pokuta je stanovena na základě písemné dohody v peněžní částce nebo v nepeněžní podobě, jako je poskytnutí nového zboží. V případě zaplacení smluvní pokuty dlužníkovi nezaniká povinnost plnění závazků.³⁶
- 6) **Ručení** – úprava a způsob použití instrumentu ručení, je stanoven v ObchZ i ObčZ. Ručení znamená založení vztahu mezi třemi osobami, kterými jsou věřitel, dlužník a ručitel. Vztah ručení vzniká písemnou smlouvou o ručení, ve které jde o prohlášení ručitele, že na sebe bere povinnost uhradit věřiteli pohledávku, pokud ji dlužník neuhradí. Ručením lze zajistit každou pohledávku s peněžitým plněním a nelze zajistit pohledávku promlčenou a soudně vymahatelnou.
- 7) **Bankovní záruka** – je zvláštním druhem ručení upraveným ObchZ a poměrně často využívaným u stavebních prací nebo větších, dlouhodobých projektů. Drbohlav a Pohl (2006, s. 209) zmiňují, že: „*Bankovní záruka vzniká písemným prohlášením banky v záruční listině, že uspokojí věřitele do výše určité peněžní částky podle obsahu záruční listiny, jestliže určitá třetí osoba (dlužník) nesplní určitý závazek. Ručitelem z této záruky je pouze banka.*“³⁷ Banka poskytuje plnění vždy v peněžní formě a za poskytnutí záruky si účtuje závazkovou odměnu.

³⁵ BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOŽŇÁKOVÁ. *Pohledávky – právně – daňově – účetně*. 2007, str. 13 - 17.

³⁶ VAIGERT, Dalibor, Tomáš PHILIPPI, Pavol RIŠKO a Hana NAVRÁTILOVÁ. *Pohledávky – Právní příručka věřitele*. 2006, str. 129.

³⁷ DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 2011, str. 209.

- 8) Zástavní právo** – je upraveno ObčZ, patří mezi nejčastější způsoby zajištění pohledávky a plní funkci jak zajišťovací, tak i uhrazovací, kdy v případě nesplnění dluhu, má věřitel možnost dosáhnout uspokojení výtěžkem ze zpeněžení zástavy, např. prodejem ve veřejné držbě. Zajistit zástavním právem lze pohledávku peněžitou i nepeněžitou. Zástavní právo vzniká na základě písemné smlouvy, soudem schválené dědické smlouvy a ze zákona.
- 9) Dohoda o srážkách ze mzdy a jiných příjmů** – Vaigert a kolektiv tvrdí (2006, s. 135): „*Uspokojení pohledávky lze zajistit písemnou dohodou mezi věřitelem a dlužníkem o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů, s nimiž se při výkonu rozhodnutí nakládá jako se mzdou.*“³⁸
- 10) Dokumentární akreditiv** – plní funkci jak zajišťovacího, tak i platebního nástroje. Využívá se převážně při obchodování se zahraničím. Akreditiv je písemný závazek banky, která se podmíněně zavazuje na základě žádosti kupujícího, že zaplatí plnění na účet prodávajícímu, pokud splní tato osoba do určité doby stanovené podmínky, např. předání konkrétních dokumentů, jako faktura, doklady o přepravě zboží, aj. Použití akreditivu zajišťuje věřiteli vyšší jistotu než běžný platební styk.
- 11) Směnky** – směnka je jednoduchý a oblíbený zajišťovací instrument se zaručenou návratností. Používání směnky upravuje směnečný a šekový zákon. Směnka je v podstatě obchodovatelný cenný papír, obsahující závazek nebo příkaz výstavce zaplatit určitou finanční částku, v dané době, na konkrétním místě a majiteli umožňuje právo požadovat toto plnění od osoby na směnce podepsané.
- 12) Faktoring a forfaiting** – faktoring je finanční služba, jedná se o odkup krátkodobých pohledávek před dobou splatnosti, který provádí instituce zvaná „Faktor“, na základě písemné faktoringové smlouvy. Faktoringová smlouva se uzavírá na určitou dobu a jejím předmětem je závazek, že faktoringová společnost (Faktor) bude dodavateli proplácet část pohledávek, i když nebudou odběratelem zaplacený. Tímto způsobem poskytuje společností hotovost, kterou mají vázanou v pohledávkách a stává se tak náhradním zdrojem financování. Faktoringové společnosti provádějí tyto služby za poplatek ve výši určitého procenta z hodnoty pohledávky. Rozlišujeme tři typy faktoringu, a to domácí, exportní a přeshraniční faktoring. Forfaiting je také odkup pohledávek, ale s tím rozdílem, že forfaitingové společnosti odkupují především pohledávky za zahraničním klientem, které mají i několikaletou dobu splatnosti (4 a více let) a jsou nějakým způsobem jištěny např. bankovní zárukou, dokumentárním akreditivem, směnkou.³⁹

³⁸ VAIGERT, Dalibor, Tomáš PHILIPPI, Pavol RIŠKO a Hana NAVRÁTILOVÁ. *Pohledávky – Právní příručka věřitele*. 2006, str. 135.

³⁹ KHAN, M.Y. *Financial Services*, 5/e. 2010.

2.6 Zajištění pohledávek po splatnosti

V současné době je platební morálka v našem podnikatelském prostředí na velmi nízké úrovni. Společnostem vznikají nebo přibývají problémové pohledávky po splatnosti, které lze řešit několika způsoby. Zákon věřitelům nabízí možnost řešit pohledávky po splatnosti mimosoudní nebo soudní cestou, uvádí Pilátová a Richter (2011).⁴⁰

2.6.1 Možnosti řešení zajištění mimosoudní cestou

Zajištění pohledávky po splatnosti lze řešit mimosoudně způsoby, kterými jsou:

- **urgence platby** – jde o smírnou cestu řešení problémových pohledávek, věřitel nejprve upozorní na neuhrazení pohledávky dlužníka telefonicky, elektronicky a následně písemnou upomínkou,
- **splátkový kalendář** – používá se většinou v případě, kdy má dlužník finanční problémy nebo se jedná o větší částky. Je převážně výsledkem upomínacího řízení,
- **inkasní kanceláře** – služeb těchto specializovaných kanceláří může za poplatek využít věřitel v případě, nechce-li se vymáháním pohledávek zabývat osobně,
- **uznání závazku** – podstatou je písemné prohlášení dlužníka, že uznává svůj závazek. Uznáním dluhu začíná běžet nová čtyřletá promlčecí doba,
- **notářský zápis** – zajišťuje právní uznání dluhu a v případě nezaplacení dlužníkem je tento zápis vykonatelný a umožňuje věřiteli vedení exekuce,
- **zápočet pohledávek** – v praxi často využívaný a velice jednoduchý způsob zajištění splatnosti pohledávky v případě, že věřitel s dlužníkem mají vzájemné pohledávky.
- **postoupení pohledávek** – vzniká písemnou smlouvou mezi původním věřitelem (postupitelem) a novým věřitelem (postupníkem). Postoupením pohledávky přechází také na nového věřitele všechna práva a příslušenství s pohledávkou spojená. Pohledávky mohou být postoupeny bezúplatně nebo za úplatu,
- **rozhodčí řízení** – jde o způsob řešení sporů v obchodních kruzích, v němž se strany dohodnou, že svěří právo rozhodovat o svých sporech neutrální třetí straně, která provede řízení a stanoví závazné a vykonatelné rozhodnutí,
- **mediační řízení** – je smírné řešení sporu za aktivní účasti třetí osoby, který neřeší právníci, ale strany, které se chtějí dohodnout a nalézt řešení sporu skrz odborníky.

---

⁴⁰ PILÁTOVÁ Jana a Jaroslav RICHTER. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*. 2011, str. 17.

2.6.2 Možnosti řešení zajištění soudní cestou

Neuspěje-li věřitel s vymožením pohledávky mimosoudní cestou, přistupuje k zajištění pohledávky po splatnosti soudní cestou.

- **soudní řízení** – je vymáhání pohledávek formou státního donucení. Vzniká podáním návrhu - žaloby věřitele (žalobce) proti dlužníku (žalovanému) u místně a věcně příslušného soudu. Věřitel zde podáním žaloby k soudu řeší své pohledávky v tzv. nalézacím řízení. Žádost o podání žaloby by měla obsahovat zejména obchodní firmu, místo podnikání a IČ dlužníka, částku, která má být uplatněná, kopie faktury, upomínky a další korespondence. Soudní řízení je vždy ukončeno rozhodnutím, kterým je rozsudkem, usnesením nebo platebním rozkazem,
- **insolvenční řízení** - je-li dlužník v úpadku, má možnost jej řešit několika způsoby a podle toho se také odvíjí postup při uplatňování pohledávek. Věřitel může přihlásit své pohledávky prostřednictvím insolvenčního soudu již po zveřejnění vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení, které končí rozhodnutím o způsobu řešení úpadku, ve kterém jsou stanoveny lhůty pro přihlášení pohledávek. Přihlášky pohledávek se podávají pouze na předepsaném formuláři Ministerstva spravedlnosti k tomu určeném. K přihláškám pohledávek podaným po termínu pro podání přihlášek se nepřihlíží,
- **exekuční řízení** – účastníky exekučního řízení jsou věřitel (oprávněný) a dlužník (povinný). Exekuční řízení je zahájeno dnem, kdy návrh na nařízení exekuce došel exekutorovi nebo příslušnému soudu. Exekuční řízení se zahajuje na návrh oprávněného, nesplní-li povinný dobrovolně to, co mu ukládá exekuční titul. Exekučním titulem jsou např. vykonatelné rozhodnutí soudu, vykonatelný rozhodčí nález, notářský zápis, vykonatelné rozhodnutí orgánu veřejné správy, vykonatelné rozhodnutí a výkaz nedoplatků ve věcech nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení.⁴¹

---

⁴¹ BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ. *Pohledávky – právně – daňově – účetně*. 2007, str. 56 -70.

3 ANALÝZA SOUČASNÉ SITUACE POHLEDÁVEK PO SPLATNOSTI VE VYBRANÉ SPOLEČNOSTI

Vybraná společnost bude v této závěrečné práci vystupovat jako věřitel. Na přání majitelů vybrané společnosti je v následujícím textu uvedeno fiktivní obchodní jméno společnosti a případné fiktivní označení dlužících firem.

3.1 Profil společnosti

Obchodní firma:	ABC, s. r. o.
Právní forma:	Společnost s ručením omezeným
Datum zápisu:	29. srpna 2005
Předmět podnikání:	realitní činnost, zprostředkování obchodu a služeb.
Základní kapitál:	2 000 000,- Kč (je tvořen vklady společníků).
Statutární orgán:	jeden jednatel, jedná jménem společnosti a je oprávněn za ni samostatně podepisovat.
Společníci:	dva společníci, každý má 50 % podíl.

Společnost ABC, s. r. o. se zabývá především pronájmem vlastních nebytových prostor, kanceláří, skladů, garáží a také parkovacích ploch vhodných pro osobní i nákladní automobily nebo stavební stroje.

Cílem společnosti je mít plně využity prostory k pronájmu a zajistit plynulý chod společnosti. Společnost má několik stálých, zkušených a zodpovědných zaměstnanců, kteří mají na starosti provoz společnosti v oblasti manažerské, administrativy, dělnické, údržby aj. Jednatel i společníci jsou zároveň zaměstnanci společnosti. Pronájem prostor je založen na

základě smlouvy o pronájmu. Od nájemců je převážně vybírána kauce a to ve výši jednoho nájmu. Konkurenční výhodou společnosti je její profesionální přístup všech zaměstnanců, dobrá poloha ve městě, velikost plochy k pronájmu, oplocení areálu, zajištění doplňkových služeb, jako je například ostraha objektu a to jak kamerovým systémem, tak fyzickou ostrahou nebo zapůjčení vysokozdvizného vozíku apod.

3.1.1 Účetní charakteristika

Účetnictví této společnosti vede externí firma, která je z jiného města, a proto je komunikace mezi zaměstnanci a účetní firmou zajišťována prostřednictvím telefonu, pošty či emailové komunikace. Jeden z majitelů pravidelně alespoň jedenkrát za měsíc také do účetní kanceláře dojíždí, aby předal doklady a řešil účetní záležitosti. Účetní firma pro společnost ABC, s. r. o. vyčlenila jednu samostatnou účetní, která se o společnost ABC, s. r. o. stará ve veškerých oblastech, kterými jsou:

- vedení účetnictví,
- zpracovávání přiznání k dani z příjmů,
- zpracovávání přiznání k silniční dani,
- zpracovávání podkladů a přiznání k DPH (ABC, s. r. o. je čtvrtletní plátce),
- výpočet mezd.

Účetnictví společnosti ABC, s. r. o. je vedeno v souladu se zákonem o účetnictví v platném znění a respektuje obecné účetní zásady a metody, především způsoby oceňování a odpisování majetku, zásadu účtování v časové souvislosti a zásadu opatrnosti.

Zásoby společnost oceňuje pořizovací cenou bez DPH a účtuje o nich způsobem B – evidence zásob. Hmotný majetek se oceňuje pořizovacími cenami a společnost nevlastní žádný majetek vytvořený vlastní činností a ani žádné cenné papíry. Společnost vytváří odpisy shodné se zrychlenými daňovými odpisy. Drobný majetek do 40 000,- Kč se účtuje při pořízení do nákladů. Za rok 2011 byly poprvé tvořeny opravné položky k pohledávkám. Pohledávky jsou z běžného obchodního styku a žádné nejsou v cizí měně. Společnost měla údaje v cizí měně – EUR a při přepočtu cizích měn na českou měnu používala aktuální denní kurz vyhlášený Českou národní bankou (dále jen ČNB). Společnost netvoří žádné rezervy.

Účetním obdobím je kalendářní rok. Všechny položky aktiv a pasiv jsou zahrnuty v rozvaze. Společnost zveřejňuje účetní závěrku ve zjednodušeném rozsahu.

3.1.2 Srovnání ekonomických údajů

Ekonomické informace pro posouzení společnosti z ekonomického hlediska lze získat z jejich účetních výkazů, kterými jsou:

- Rozvaha – ta poskytuje informace o celkové hodnotě a stavu aktiv a pasiv společnosti k rozvahovému dni,
- Výkaz zisků a ztrát – ten uvádí informace o výnosech a nákladech společnosti a o dosaženém výsledku hospodaření za dané kalendářní období,
- Příloha k účetní závěrce – obsahuje informace, které nelze vyčíst z rozvahy a výkazu zisku a ztráty, vysvětluje a doplňuje údaje obsažené v těchto výkazech. Zde by měla společnost uvést podrobnější informace o tvorbě opravných položek k problémovým pohledávkám, popř. uvést jejich popis.

Údaje obsažené v příloze k účetní závěrce jsou obsaženy v textu výše a jedná se o obecné informace o společnosti, obecné účetní zásady, např. způsob oceňování zásob, pořízení majetku, způsob odepisování, opravné položky aj.

Srovnání údajů z rozvahy a výkazu zisků a ztráty vychází z let 2010 a 2011, protože až v roce 2011 se poprvé začaly ve společnosti tvořit opravné položky k pohledávkám. Promítnutí pohledávek a tvorba opravných položek v účetních výkazech společnosti ABC, s. r. o. je uvedena v následujících tabulkách.

Ve výkazu zisku a ztráty se vykazuje rozdíl mezi konečným a počátečním stavem opravných položek v provozní oblasti v položce „*G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období.*“ Odpis pohledávky se vykazuje v položce „*H. Ostatní provozní náklady*“ a případná úhrada odepsané pohledávky se promítne v položce „*IV. Ostatní provozní výnosy*“.

Tabulka č. 3 – Přehled výnosů a nákladů za roky 2010 a 2011 v tisících Kč.

Položka	Text	2010	2011
II.	Výkony	9 973	10 037
B.	Výkonová spotřeba	6 245	5 535
+	Přidaná hodnota	3 728	4 502
C.	Osobní náklady	1 280	1 227
D.	Daně a poplatky	197	216
E.	Odpisy dlouhodobého majetku	1 135	1 261
G.	Změna stavu rezerv a opravných položek	-	490
IV.	Ostatní provozní výnosy	1	1
H.	Ostatní provozní náklady	101	117
*	Provozní výsledek hospodaření	1 016	1 192
N.	Nákladové úroky	1 204	881
XI.	Ostatní finanční výnosy	2	7
O.	Ostatní finanční náklady	51	31
*	Finanční výsledek hospodaření	-1 253	-905
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	-237	183
R.	Mimořádné náklady	69	31
*	Mimořádný výsledek hospodaření	-69	-31
***	Výsledek hospodaření za účetní období	-306	152
****	Výsledek hospodaření před zdaněním	-306	256

Zdroj: Výkaz zisku a ztráty společnosti ABC, s. r. o.

Z tabulky je patrné, že společnost vykazuje ve sledovaných letech výši výkonu a spotřeby téměř na stejné úrovni. Největší vypovídací schopnost o výkonu společnosti představuje položka – přidaná hodnota, která vyjadřuje dílčí výsledek zisku a vypočítá se jako součet obchodní marže a výkonů, od kterých se odečte výkonová spotřeba. Je nutno zmínit ještě výši nákladových úroků, která je způsobena splátkou úvěru, přibližně ve výši 200 tis. Kč měsíčně, ze které řádné úroky představují výši okolo 70 tis. Kč. V položce ostatní finanční náklady je zachycen účet z účtového rozvrhu společnosti 568.200 – Poplatky bance, na který společnost účtuje veškeré bankovní poplatky vyplývající z běžného platebního styku.

V tabulce č. 3 je zachycena výše změny stavu opravných položek k pohledávkám, které byly v roce 2011 poprvé tvořeny. Velikost vytvořené výše opravné položky naznačuje, že nesplacené pohledávky představují nemalou částku a jsou ve společnosti problémem. Pohledávky po lhůtě splatnosti, ke kterým se vytvářely opravné položky, představují téměř 5 % nově vzniklých pohledávek.

Tabulka č. 4 – Rozvaha za roky 2010 a 2011 v tisících Kč.

Položka	Text	2010 Netto	Skutečnost v účetním období 2011		
			Brutto	Korekce	Netto
	AKTIVA CELKEM	33 989	42 296	-8 552	33 744
B.	Dlouhodobý majetek	31 091	38 642	-8 062	30 580
C.	Oběžná aktiva	2 849	3 574	-490	3 084
C.III.	Krátkodobé pohledávky	1 918	2 384	-490	1 894
C.III.1.	- Pohledávky z obchod. vztahů	1 782	2 221	-490	1 731
C.III.8.	- Dohadné účty aktivní	88	119		119
C.IV.	Krátkodobý finanční majetek	931	1 190		1 190
D.I.	Časové rozlišení	49	80		80
		2010	2011		
	PASIVA CELKEM		33 989		33 744
A.	Vlastní kapitál		13 581		13 678
A.I	Základní kapitál		2 000		2 000
A.II	Kapitálové fondy		11 149		11 149
A.III	Rezervní fondy		112		112
A.IV	VH minulých let		626		266
A.V	VH běžného účetního období		-306		152
B.	Cizí zdroje		20 408		20 060
B.II.	Dlouhodobé závazky		-		350
B.III.	Krátkodobé závazky		1 547		2 356
B.IV.	Bankovní úvěry a výpomoci		18 861		17 354
C.	Časové rozlišení		-		6

Zdroj: Výkaz Rozvaha společnosti ABC, s. r. o.

Aktiva se rozdělují na dlouhodobá, oběžná a časové rozlišení. Pohledávky jsou oběžné aktivum. Tvorba opravných položek byla provedena poprvé za rok 2011, což je znázorněno snížením hodnoty pohledávek v Rozvaze ve sloupci Korekce. K 31. 12. 2011 pohledávky z obchodních vztahů představují 6 % celkové hodnoty aktiv a jsou tvořeny pouze krátkodobými pohledávkami. Dlouhodobé pohledávky společnost nevlastní. Společnost ABC, s. r. o. má v pohledávkách vázáno přes 2 mil. finančních prostředků, což představuje dosti značný objem. Provoz společnosti tak závisí na včasných úhradách jejich pohledávek.

Pasiva představují zdroje krytí majetku. Z tabulky č. 4 je patrné, že společnost ABC, s. r. o. má vysoký vlastní kapitál tvořený především kapitálovými fondy, které společnost založila při jejím vzniku. Vysoká je také hodnota cizích zdrojů, zejména položka bankovní úvěry. Společnost čerpá bankovní úvěr, ze kterého byl pořízen dlouhodobý hmotný majetek a jeho původní výše činila 25 mil. Kč.

Doba splatnosti pohledávek, představuje dobu, po kterou společnost financuje, zpravidla bezúročně, své odběratele. Podle jednoho z finančních ukazatelů finanční analýzy – *Ukazatele doby obratu pohledávek*, lze zjistit počet dní, během kterých je inkaso peněz za výkony zadržováno v pohledávkách. Doba obratu pohledávek tedy vyjadřuje, jak dlouhá je průměrná splatnost pohledávek, ve dnech. Ukazatel doby obratu pohledávek z obchodního styku se vypočítá jako poměr pohledávek k tržbám tj.:

$$\text{Doba obratu pohledávek} = ((\text{krátkodobé pohledávky z obch. styku} + \text{krátkodobé dohadné položky aktivní}) * \text{počet dnů v období}) / (\text{tržby za prodej zboží} + \text{tržby za prodej výrobků a služeb}).^{42}$$

Společnost ABC, s. r. o. vystavuje odběratelské faktury s dobou splatnosti 14 dní. V následující tabulce je znázorněno, jakou průměrnou dobu splatnosti potřebovali odběratelé k uhrazení pohledávky v letech 2010 a 2011. Při výpočtu doby obratu pohledávek se vychází z výkazu zisků a ztráty a z rozvahy ze stavu brutto pohledávek, aby výsledek nebyl ovlivněn tvorbou opravných položek.

Tabulka č. 5 – Ukazatel doby obratu pohledávek v tisících Kč.

Doba obratu pohledávek	Přiřazený účet	2010	2011
Pohledávky z obchodních styků	311, 313, 315 + 388	1 870	2 340
Výkony	604, 601, 602	9 973	10 037
Doba obratu pohledávek ve dnech		68	85

Z tabulky lze vyvodit, že v těchto letech doba obratu pohledávek byla vysoká. Odběratelé hradili pohledávky v průměru 68 dní v roce 2010 a 85 dní v roce 2011. Obecně se dá říct, že doba, za kterou jsou pohledávky splaceny je poměrně dlouhá a má stoupající tendenci. Lze se tedy domnívat, že společnost ABC, s. r. o. nemá moc dobrou vyjednávací pozici vůči svým zákazníkům. Jelikož má společnost v neuhrazených pohledávkách vázány nemalé finanční prostředky, mělo by vedení společnosti více dbát na to, jak tuto delší dobu obratu pohledávek zkrátit, aby se společnost sama nedostala do platební neschopnosti. Vzhledem k rychlejší době obratu pohledávek, by mohli majitelé společnosti případné volné finanční prostředky použít k jiným podnikatelským aktivitám nebo na úhradu svých závazků, které má sledovaná společnost zhruba ve stejné výši, jako hodnotu pohledávek. Proto lze usoudit, že společnosti takto neuhrazené finanční prostředky opravdu chybí.

⁴² <http://www.faf.cz/Likvidita/Doba-inkasa-pohledavek.htm>

3.2 Analýza pohledávek

Jak již bylo zmíněno výše a je také patrné z rozvahy, společnost ABC, s. r. o. nevlastní žádné dlouhodobé pohledávky, proto bude analýza pohledávek podrobena pouze krátkodobým pohledávkám, konkrétně jen krátkodobým pohledávkám z obchodních vztahů. Společnost také nevlastní žádné zahraniční pohledávky. V této kapitole je vyhodnocená současná situace pohledávek z obchodních vztahů dané společnosti, tak jak je evidována v účetnictví za rok 2011 a v následující kapitole bude uveden pokračující postup práce s pohledávkami v dalším roce 2012.

V úvodu dané kapitoly je nastíněna hlavní ekonomická činnost společnosti. S nájemci je sepisována nájemní smlouva k pronájmu, ve které je i stanoven způsob fakturace. Ve skutečnosti má společnost tímto postupem ošetřený, alespoň z části, i způsob zajištění pohledávek. Společnost má přes 60 aktivních odběratelů.

3.2.1 Krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů v roce 2011

Ve společnosti ABC, s. r. o. vystavuje odběratelům faktury pracovník pověřený tímto úkolem a dbá na to, aby obsahovaly všechny řádné náležitosti, které mají mít a všechny položky na nich byly řádně rozúčtovány. Ročně vystavují přibližně 2 000 vydaných faktur, vždy v každém měsíci ve dvou pravidelných termínech. K patnáctému dni v měsíci vystavují odběratelům fakturu za elektrickou energii a k poslednímu dni v měsíci zase fakturu za nájem a služby. K poslednímu dni v měsíci ještě vystavují malé procento dodatečných faktur týkajících se jejich ekonomické činnosti např. za zapůjčený vysokozdvizný vozík aj. Vydané faktury jsou následně zpracovány externí účetní a po nějaké době řádně archivovány majiteli po dobu deseti let.

Součástí krátkodobých pohledávek jsou z 98 % pohledávky z obchodních vztahů evidovaných v účetnictví na účtu 311 – Odběratelé. Zbývá dvě procenta představují v roce 2011 daňové pohledávky vůči státu a dohadné položky aktivní evidované v účetnictví na účtu 388 – Dohadné účty aktivní. Na těchto dohadných aktivních účtech jsou v roce 2011 zachyceny nevyfakturované pohledávky spadající do tohoto období.

Účetnictví společnosti je vedeno na počítači a zpracováváno v účetním programu WinDUO, který pohledávky zúčtovává chronologicky a zachycují se současně v účetním deníku, v hlavní knize a v deníku pohledávek. V deníku pohledávek společnost ABC, s. r. o. používá jednu číselnou řadu pro všechny vydané faktury a každý rok má své jiné číselné označení. Analytické rozlišení účtu společnost nemá, ale bude potřeba si je z důvodů účtování o opravných položkách založit.

Společnost oceňuje pohledávky k okamžiku uskutečnění účetního případu v českých korunách. Každým rokem se ve společnosti k datu účetní závěrky provádí dokladová inventura pohledávek, která posuzuje, zda skutečný stav pohledávek souhlasí se stavem v účetnictví. Pohledávky zanikají splacením a příležitostně je využíván i způsob zápočtu.

V roce 2011 společnost začala účetně řešit problém nesplacených pohledávek. Poprvé vytvořila zákonné opravné položky k pohledávkám po lhůtě splatnosti dle ZoR. Na konci účetního období provedla nedaňový odpis do nákladů jedné promlčené pohledávky. V účetním rozvrhu je nutné účty „odpis pohledávek a opravné položky“ rozlišit pomocí analytické evidence. O odepsaných pohledávkách do nákladů je nutné zajistit vedení evidence těchto pohledávek na podrozvahových účtech.

V roce 2011 společnost netvořila účetní opravné položky, což by vzhledem k výši nesplacených pohledávek měla, aby vykazovala poctivý a věrný obraz o své finanční situaci. Společnost neprovedla žádný daňový odpis pohledávek, protože pro odpis pohledávky nesplňovaly zákonné podmínky.

3.3 Pohledávky po splatnosti

Společnost ABC, s. r. o. eviduje značné množství pohledávek po splatnosti za několika odběrateli, kteří přestali hradit své závazky v letech 2008, 2009 a 2010. Tyto skupiny pohledávek byly předány advokátní kanceláři, která začala s dlužníky řešit vymáhání na základě předžalobní upomínky zaslané jednotlivým dlužníkům. Jelikož dlužníci na předžalobní upomínku nereagovali, byla právním zástupcem podána soudu žaloba s návrhem na vydání platebního rozkazu. V roce 2011 společnost aktivně vymáhá pohledávky od pěti dlužníků. Společnost neeviduje žádné pohledávky po splatnosti za odběrateli, kteří jsou v insolvenčním řízení.

K rozvahovému dni 31. 12. 2011 bylo z deníku pohledávek zjištěno, kolik pohledávek po splatnosti společnost vykazuje. Struktura pohledávek po splatnosti je znázorněna v následující tabulce.

Tabulka č. 6 – Struktura pohledávek k datu 31. 12. 2011.

Struktura pohledávek	Součet v tisících Kč
Pohledávky	2 221
Krátkodobé pohledávky	2 221
Krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů	2 221
z toho: do lhůty splatnosti	809
po lhůtě splatnosti	1 412
- do 30 dnů	324
- 31 až 60 dnů	108
- 61 až 90 dnů	97
- 91 až 180 dnů	122
- 181 až 365 dnů	18
- nad 365 dnů	743
z toho: promlčené	56

Z výše uvedené tabulky lze vyčíst, že pohledávky po lhůtě splatnosti značně převyšují pohledávky do lhůty splatnosti. Pohledávky po splatnosti představují zaokrouhleně 64 % z celkového objemu pohledávek. Největší skupinu nesplacených pohledávek vykazují pohledávky více jak rok po splatnosti, u kterých je zapotřebí počítat s čím dál větším rizikem jejich neuhrazení. Z toho důvodu je důležité u těchto pohledávek hlídat promlčecí dobu a zavčas začít tvořit opravné položky, aby promlčené pohledávky nadále nepřibývaly. V účetnictví společnosti se k rozvahovému dni vyskytují promlčené pohledávky z roku 2007.

3.3.1 Zákonné opravné položky

Na základě provedené inventury pohledávek ke konci účetního období bylo ve společnosti ABC, s. r. o. zjištěno, že nastaly skutečnosti pro tvorbu zákonných opravných položek. Při tvorbě zákonných opravných položek společnost postupovala podle § 8a a § 8c ZoR a využila tak možnosti, snížit si tímto postupem daňový základ.

Společnost k 31. 12. 2011 vytvořila zákonné opravné položky v celkové hodnotě 490 338,02 Kč v souladu se zákonem, způsobem dle:

- § 8c ZoR ve výši 153 744,70 Kč,
- § 8a ZoR ve výši 336 593,32 Kč.

Podle § 8c ZoR lze tvořit opravné položky ve výši 100 % k pohledávkám, které jsou po splatnosti více jak 12 měsíců a jejich rozvahová hodnota celkem u jednoho dlužníka nepřesáhla 30 000 Kč. Tyto podmínky splňují pohledávky, viz příloha A, kde jsou podrobně rozepsány. V seznamu pohledávek je uvedeno fiktivní označení dlužníků. O pohledávce, k níž byla vytvořena výše uvedená opravná položka, je účetní jednotka povinna vést samostatnou evidenci. Bylo zjištěno, že společnost tuto evidenci nevede, a proto je u společnosti ABC, s. r. o. možné, vytvořenou tabulku v příloze A, použít pro účel této samostatné evidence. V následující tabulce je uvedený jen stručný přehled výše vytvořené opravné položky podle jednotlivých dlužníků.

Tabulka č. 7 – Zákonné opravné položky podle § 8c ZoR.

Částka v Kč	Odběratel
29 601,01	LJ001
9 953,00	PT002
27 564,10	LO003
27 955,32	LM004
29 302,40	SK005
50,70	LŽ006
19 594,35	ŠP007
9 723,22	JE008
153 744,70	

Podle § 8a ZoR společnost vytvořila opravné položky za čtyřmi odběrateli, u kterých eviduje pohledávky již z dřívějších let, které byly advokátní kanceláři vymáhány, a zatím u dlužných společností pokračuje exekuce na majetek. Podle vyjádření právního zástupce se však jedná o mrtvé společnosti s nulovým majetkem, u kterých je výhled na vymození zřejmě nulový. Podrobný seznam vymáhaných pohledávek je uveden v příloze B. Opět je možné seznam vymáhaných pohledávek, ke kterým byla vytvořena zákonná opravná položka, použít

jako samostatnou evidenci k pohledávkám. V tabulce níže, je uvedený jen stručný přehled vytvořených opravných položek podle jednotlivých odběratelů.

Tabulka č. 8 – Zákonné opravné položky podle § 8a ZoR.

Výše opravné položky v Kč	Výše opravné položky v %	Odběratel	Původní částka v Kč
8 286,73	20 %	LJ001	41 433,64
141 584,76	100 %	LJ001	141 584,76
2 913,12	80 %	LJ001	3 641,40
6 366,00	100 %	GL009	6 366,00
90 754,96	80 %	GL009	113 443,70
499,51	66 %	GL009	756,84
52 372,56	100 %	RE010	52 372,56
9 512,56	80 %	RE010	11 890,70
19 614,96	50 %	DA011	39 229,92
4 688,16	33 %	DA011	14 206,56
336 593,32			424 926,08

Pohledávky odběratele LJ001, u kterých společnost vytváří opravné položky podle § 8a ZoR maximálně do výše 20 %, nebyly právním zástupcem u soudu vymáhány. Větší výše opravné položky již tvořit nelze, proto bude zbylých 80 % rozvahové hodnoty pohledávky odepsáno v roce 2012 do daňově neúčinných nákladů.

V roce 2011 společnost ABC, s. r. o. vytvářela pouze zákonné opravné položky nikoli účetní, což podle účetních předpisů není zcela správně. Jak již bylo zmíněno v teoretické části, účetní jednotka by měla vykazovat věrný a poctivý obraz o své finanční situaci. Faktem je, že společnost nevede žádnou vnitropodnikovou směrnici, na jejímž základě by o účetních opravných položkách účtovala. Vzhledem k tomuto nedostatku bude pro společnost jejich směrnice vytvořena. Z vnitropodnikové směrnice je nutné vycházet při účtování o účetních opravných položkách, o které by měla být snížena hodnota rizikových pohledávek a byla tak dodržena zásada opatrnosti při oceňování majetku.

3.3.2 Účetní opravné položky

V účetním období 2011 vybraná společnost účetní opravné položky nevytvářela, proto je zapotřebí účetní opravné položky vytvořit a porovnat je s daňovými opravnými položkami. Vzniku účetních opravných položek, předchází posouzení pohledávky z pohledu počtu měsíců, po které je po splatnosti. K tomu se použije ustanovení obsažené ve směrnici, jejíž část může znít např. tak, jak je uvedeno níže.

Pro tvorbu účetních opravných položek je zvolena horní hranice doby po splatnosti 24 měsíců a výše 100 % opravné položky. Kratší doby po splatnosti pohledávky jsou zvolené v rovnoměrně výši u pohledávek, které jsou:

- více jak 6 měsíců po splatnosti 25 %,
- více jak 12 měsíců po splatnosti 50 %,
- více jak 18 měsíců po splatnosti 75 %,
- více jak 24 měsíců po splatnosti 100 %.

Pro stanovení procentní výše účetních opravných položek, je vycházeno ze skutečnosti, že společnost má na konci kalendářního roku 2011 více jak polovinu nezaplacených pohledávek po splatnosti. Přesný stav nezaplacených pohledávek je k 31. 12. 2011 ve výši 2 221 165,65 Kč, z toho je pohledávek po splatnosti více jak:

- 6 měsíců, v celkové hodnotě 18 024,50 Kč, podle přílohy C,
- 12 měsíců, v celkové hodnotě 79 869,80 Kč, podle přílohy D,
- 18 měsíců, v celkové hodnotě 98 805,48 Kč, podle přílohy F,
- 24 měsíců v celkové hodnotě 564 892,60 Kč, podle přílohy E.

Hodnota vytvořených účetních opravných položek podle počtu měsíců po splatnosti je znázorněna v tabulce č. 9. Z tabulky je patrné, že největší objem pohledávek po splatnosti vykazuje skupina pohledávek starších více jak dva roky.

Celková suma vytvořených účetních opravných položek, podle tabulky uvedené níže, k 31. 12. 2011 je 683 437,74 Kč.

Tabulka č. 9 – Účetní opravné položky k 31. 12. 2011.

Počet měsíců po splatnosti	Výše opravné položky v %	Celková částka pohledávek	Výše účetní opravné položky
6 a více	25 %	18 024,50	4 506,13
12 a více	50 %	79 869,80	39 934,90
18 a více	75 %	98 805,48	74 104,11
24 a více	100 %	564 892,60	564 892,60
Celková výše vytvořených účetních opravných položek			683 437,74

3.3.3 Účtování o opravných položkách

Zákonné opravné položky k pohledávkám zaúčtovala společnost ke dni 31. 12. 2011 na účet 558 – Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek souvztažně s účtem 391 – Opravné položky k pohledávkám, v celkové hodnotě 490 338,02 Kč způsobem:

- 1) opravná položka k pohledávkám podle § 8c, ve výši 153 744,70 Kč – 558/391,
- 2) opravná položka k pohledávkám podle § 8a, ve výši 336 593,32 Kč – 558/391.

Společnost účtuje výši opravných položek na účtu 391, ale nevyužívá rozlišení podle analytické evidence. Vzhledem k zaúčtování vytvořených opravných položek na základě rozdílných paragrafů a k rozlišování účetních a zákonných opravných položek, je doporučeno společnosti založit si analytické rozlišení účtu 391 například:

- 391.100 – Účetní opravné položky,
- 391.200 – Zákonné opravné položky § 8a,
- 391.300 – Zákonné opravné položky § 8c.

Účetní opravné položky k pohledávkám, pokud by byly za rok 2011 tvořeny, zaúčtovala by je společnost na účet 559 – Tvorba a zúčtování účetních opravných položek souvztažně s účtem 391.100 – Opravné položky účetní, v celkové hodnotě 683 437,74 Kč způsobem:

- ❖ Účetní opravné položky k pohledávkám, ve výši 683 437,74 Kč – 559/391.100.

3.3.4 Rozdíl účetní a zákonné opravné položky v roce 2011

- Účetní opravné položky jsou ve výši 683 437,74 Kč,
- Zákonné opravné položky jsou ve výši 490 338,02 Kč.

Vytvořené účetní opravné položky představují pro společnost daňově neuznatelný náklad, zatímco zákonné opravné položky jsou daňově uznatelným nákladem. Srovnáním získaných údajů lze říci, že u společnosti ABC, s. r. o. převyšují daňově neuznatelné opravné položky o částku 193 099,72 Kč opravné položky daňově uznatelné. To znamená, že se vybrané společnosti o danou hodnotu, za období roku 2011, poníží výsledek hospodaření, ale po úpravě hospodářského výsledku se zvýší základ daně právě o částku rozdílu těchto dvou opravných položek.

Před zaúčtováním účetních opravných položek, z nich musíme vyjmout hodnotu zákonných opravných položek a zaúčtovat jen zbylou část účetních opravných položek tak, že zaúčtování se provede ve výši:

- 193 099,72 Kč účetní opravné položky,
- 490 338,02 Kč zákonné opravné položky.

V případě společnosti ABC, s. r. o. by správné zaúčtování účetních a zákonných opravných položek pro rok 2011, rozlišených také podle paragrafů v ZoR a výše uvedeného vzoru, mělo být zachyceno na těchto účtech v daných částkách:

- 193 099,72 Kč - účetní opravné položky – 559/391.100,
- 336 593,32 Kč – zákonná opravná položka § 8a – 558/391.200,
- 153 744,70 Kč – zákonná opravná položka § 8c – 558/391.300.

Bude-li společnost v následujících letech tvořit účetní opravné položky, bude muset vždy upravit základ daně pro zjištění daně z příjmů, právě o rozdíl účetních a zákonných opravných položek.

V případě, že by společnost ABC, s. r. o. o účetních opravných položkách účtovala, ovlivnila by výkaz zisku a ztráty k 31. 12. 2011 následovně:

Tabulka č. 10 – Vliv účetních opravných položek na výkaz zisku a ztráty v tisících Kč.

Položka	Text	2011 - původně	2011 - nově
II.	Výkony	10 037	10 037
B.	Výkonová spotřeba	5 535	5 535
+	Přidaná hodnota	4 502	4 502
C.	Osobní náklady	1 227	1 227
D.	Daně a poplatky	216	216
E.	Odpisy dlouhodobého majetku	1 261	1 261
G.	Změna stavu rezerv a opravných položek	490	683
IV.	Ostatní provozní výnosy	1	1
H.	Ostatní provozní náklady	117	117
*	Provozní výsledek hospodaření	1 192	999
N.	Nákladové úroky	881	881
XI.	Ostatní finanční výnosy	7	7
O.	Ostatní finanční náklady	31	32
*	Finanční výsledek hospodaření	-905	-906
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	183	-11
R.	Mimořádné náklady	31	31
*	Mimořádný výsledek hospodaření	-31	-31
***	Výsledek hospodaření za účetní období	152	-42
****	Výsledek hospodaření před zdaněním	256	62

Z tabulky č. 10 je patrné, že se změnila hodnota řádku „G.“ právě o rozdíl mezi účetní a zákonnou opravnou položkou. Současně se také změna promítne v rozvaze na řádku „C.III – Krátkodobé pohledávky“, kde je ve sloupci „Korekce“ zachycena změna ve stejné výši jako ve výkazu zisku a ztráty, jak znázorňuje tabulka č. 11.

Tabulka č. 11 – Zachycení účetních opravných položek v rozvaze v tisících Kč.

Položka	Text	Skutečnost v účetním období 2011		
		Brutto	Korekce	Netto
	AKTIVA CELKEM			
C.	Oběžná aktiva	3 574	-683	2 891
C.III.	Krátkodobé pohledávky	2 384	-683	1 701
C.III.1.	- Pohledávky z obchod. vztahů	2 221	-683	1 538

3.3.5 Odpis pohledávek

Společnost v roce 2011 odepsala pouze jednu starou a promlčenou pohledávku ve výši 817,50 Kč a zaúčtovala ji jako nedaňový náklad na účty 546/311. Vzhledem ke skutečnosti, že společnost začala tvořit opravné položky, bude chtít nejspíš v dalších letech odepsat i další problémové pohledávky. Z toho důvodů je potřebné, aby si ve svém účetním rozvrhu společnost založila analytické rozlišení účtu odpisu pohledávek např.:

- 546.100 – Odpis pohledávek daňově neuznatelný,
- 546.200 – Odpis pohledávek daňově uznatelný.

Odepsanou, daňově neuznatelnou pohledávku je nutné v souladu s ČÚS č. 001, zaúčtovat do podrozvahové evidence, kde bude čekat na případnou úhradu dlužníkem anebo na konečný zánik dlužníka. Společnost by si měla založit účty podrozvahové evidence a vytvořit vnitřní směrnici k podrozvahové evidenci a na jejím základě o nedaňově odepsaných pohledávkách účtovat např.:

- 751 – Odepsané pohledávky,
- 799 – Vyrovnávací účet podrozvahové evidence.

Převod pohledávky do podrozvahové evidence se zaúčtuje 751/799.

3.3.6 Řízení pohledávek po splatnosti

Společnost ABC, s. r. o. není tak velká, aby asi mohla dovolit zaměstnat nebo vyčlenit jednoho pracovníka, který by měl na starosti pouze pohledávky po splatnosti a veškeré řízení s nimi. Bylo by jistě užitečné, kdyby jeden pracovník kontroloval lhůty splatnosti pohledávek, sestavoval evidenční tabulky, které by neustále doplňoval, sledoval prostřednictvím internetového portálu www.obchodni-rejstrik.cz, zda odběratelé nevstoupili do insolvence, aj. Ve společnosti částečně tuto funkci plní jednatel a také ten samý pracovník, který faktury odběratelům vystavuje, případně jeho spolupracovník, který je o všem informován a je schopen prvního pracovníka kdykoliv ve všem zastoupit. Uvedení pracovníci musí také často

komunikovat s externí účetní, která jim dává podněty k řízení pohledávek po splatnosti, posílá různé účetní sestavy, a to vše telefonicky nebo elektronickou formou.

Ze zajišťovacích prostředků společnost využívá:

1. **smlouvu** – společnost nemá s odběrateli sjednanou přímo kupní smlouvu, ale sjednávají s nimi smlouvu o pronájmu, ve které mají písemně ujasněny rovněž podmínky fakturace, dobu splatnosti a způsob úhrady. Pokud je součástí této smlouvy tzv. rozhodčí doložka, budou případné spory vzniklé z této smlouvy řešeny rozhodcem v rozhodčím řízení, a to na místo obecných soudů,
2. **informace** – pokud informace o odběratelích potřebují, využívají pracovníci společnosti obchodní nebo živnostenský rejstřík,
3. **záloha** – zálohu jako takovou vyloženě od odběratelů nevybírají, ale místo ní vybírají od odběratelů jistinu ve výši jednoho měsíčního nájmu, kterou mají uloženou v úschově k použití, právě z důvodů nezaplacení faktury.

V případě vymáhání pohledávky po splatnosti, není ve společnosti stanoven žádný interní předpis, kterým by byl popsán přesný postup řízení pohledávek a pověřen konkrétní pracovník. Nesplacené pohledávky řeší ve společnosti výše uvedený pracovník a uplatňuje následující postupy:

- **telefonická nebo elektronická urgence** - pokud je pohledávka neuhrazená více jak měsíc, pracovník společnosti ABC, s. r. o. kontaktuje odběratele telefonicky nebo emailem a zjišťuje důvod nesplacení faktury v termínu splatnosti,
- **osobní urgence** – v případě že dlužník nereaguje na upomínku telefonicky více jak dva měsíce, kontaktuje pracovník společnosti dlužníka osobně přímo v prostorách, které mu společnost ABC, s. r. o., ve svém velkém objektu pronajímá. To pro pracovníka není problém, protože společnost má v uvedeném velkém areálu také sídlo firmy, kanceláře a pracovník zde má určené místo výkonu zaměstnání. Tento způsob urgency již bývá zpravidla úspěšnější,
- **splátkový kalendář** – v případě, že dlužník spolupracuje se společností a má snahu své závazky řešit, i když je sám dočasně v těžké finanční situaci, vychází společnost ABC, s. r. o. svým odběratelům vstříc a nabídne jim splátkový kalendář, po dobu, na které se spolu vzájemně domluví,

- **zápočet** – mají-li společnost s dlužníkem vzájemné pohledávky, vystavuje pracovník dohodu o vzájemném vyrovnání pohledávek a závazků, tzv. zápočtu. Zápočet je dlužníkovi doručen osobně pověřeným pracovníkem společnosti ABC, s. r. o. Úhrada zápočtem je ve společnosti často využívána.

Jestliže řešení nesplacených pohledávek výše uvedenými způsoby není efektivní, předává pracovník tuto záležitost problémových odběratelů jednateři společnosti. Jednatel úhradu pohledávek dále řeší přes advokátní kancelář, které společnost platí stanovenou paušální měsíční částku. Jsou-li pohledávky společnosti za dlužníkem rok po splatnosti, předává jednatel jejich seznam advokátní kanceláři, která zašle dlužníkovi předžalobní upomínku. V případě, že dlužník na předžalobní upomínku nereaguje a dlužnou částku v určeném termínu neuhradí, je nucen právní zástupce přistoupit k vymáhání pohledávek cestou rozhodčího řízení a následně k zajištění exekučního titulu.

4 NÁVRH ŘEŠENÍ PROBLÉMU

Cílem diplomové práce je vyhodnotit nejen problém pohledávek po splatnosti a tvorbu opravných položek v roce 2011 u vybrané společnosti ABC, s. r. o., ale také i znázornit, jak se vytvořené opravné položky promítnou do následujícího účetního období. Tato část práce navazuje na problém nesplacených pohledávek a řeší u vybrané společnosti postup práce s těmito pohledávkami v dalším roce 2012. Na tomto místě bude řešen odpis pohledávek, zrušení opravné položky, zavedení podrozvahové evidence, vytvoření vnitropodnikové směrnice, sestavení konečných účetních výkazů, aj.

4.1 Řešení odpisů a opravných položek pohledávek v roce 2012

V této části diplomové práce je navržen společnosti ABC, s. r. o. vlastní postup práce s opravnými položkami a odpisy pohledávek v následujícím roce 2012. Po dohodě s vedením společnosti bylo možné i nadále pracovat s jejich interními podklady. Na základě komunikace s externí účetní, lze pracovat s účetnictvím účetního období 2012 a zapůjčit si podklady pro zpracování dalšího postupu práce s opravnými položkami a odpisy pohledávek. Úkolem je zpracovat tuto problematiku takovým způsobem, aby výsledky závěrečné práce bylo možné použít při uzavírání účetnictví společnosti ABC, s. r. o., sestavení daňového přiznání a zpracování účetní závěrky za rok 2012.

4.1.1 Odpis pohledávek a zrušení opravné položky z roku 2011 podle § 8c ZoR

Na základě provedené inventury pohledávek na konci účetního období ke dni 31. 12. 2012 bylo ve společnosti ABC, s. r. o. zjištěno, že nastaly skutečnosti pro odpis pohledávek a rozpuštění zákonných opravných položek vytvořených podle § 8c ZoR.

Společnost k 1. 1. 2012 evidovala zákonné opravné položky k pohledávkám vytvořené podle § 8c ZoR v celkové výši 153 744,70 Kč a během účetního období roku 2012 s nimi pracovala následujícím způsobem:

Tabulka č. 12 – Odepsané a uhrazené pohledávky v roce 2012.

Částka v Kč	Odběratel	Uhrazeno	Odpis
29 601,01	LJ001	-	odpis
9 953,00	PT002	-	odpis
27 564,10	LO003	-	odpis
27 955,32	LM004	-	odpis
29 302,40	SK005	uhrazeno	-
50,70	LŽ006	uhrazeno	-
19 594,35	ŠP007	-	odpis
9 723,22	JE008	4 000,00	5 723,22
153 744,70		33 352,39	120 392,31

Společnost si vedla seznam pohledávek, ke kterým vytvořila v roce 2011 opravné položky podle § 8c ZoR, viz příloha G, který průběžně v roce 2012 doplňovala o skutečnosti, které u pohledávek nastaly. Z tabulky č. 12 lze vyčíst, že své pohledávky z roku 2010 se rozhodli dva dlužníci uhradit zcela a jeden částečně v celkové výši 33 352,39 Kč a proto společnost musí zrušit opravnou položku, vytvořenou k těmto pohledávkám, ve stejné výši 33 352,39 a zaúčtovat na účty 391/558.

Zbylé neuhrazené pohledávky společnost odepíše daňově uznatelným odpisem v souladu ZDP § 24 odst. 2 písm. i), jelikož k nim má vytvořené zákonné opravné položky z roku 2011. Společnost odpis provede ve výši 120 392,31 Kč, zaúčtuje ho na účty 546.200/311 a následně rozpustí vytvořené opravné položky k těmto odepsaným pohledávkám, které zaúčtuje ve stejné výši způsobem 391/558.

4.1.2 Odpis pohledávek a zrušení opravné položky z roku 2011 podle § 8a ZoR

Z inventury pohledávek provedené na konci kalendářního roku 2012 se ve společnosti zjistilo, že je možné provést daňový odpis některých pohledávek, u kterých byla v roce 2011 vytvořena zákonná opravná položka podle § 8a ZoR. Z právních podkladů a z výpisu insolvenčního a obchodního rejstříku je patrné, že všechny čtyři dlužné společnosti jsou v likvidaci a dvě z nich GL009 a RE010 již zanikly a jsou vymazány z obchodního rejstříku. Podrobný seznam a rozpis pohledávek, pro sestavení tabulky č. 13, je obsažen v příloze H.

Tabulka č. 13 – Odepsané pohledávky a vytvořené zákonné opravné položky podle § 8a ZoR.

2011				2012		
Původní částka v Kč	% výše opravné položky	Odběratel	Výše opravné položky v Kč	Odpis daňově uznatelný	Odpis daňově neuznatelný	Výše nové vytvořené OP v Kč
41 433,64	20 %	LJ001	8 286,73	8 286,73	33 146,91	-
141 584,76	100 %	LJ001	141 584,76	141 584,76	-	-
3 641,40	80 %	LJ001	2 913,12	2 913,12	728,28	-
6 366,00	100 %	GL009	6 366,00	6 366	-	-
113 443,70	80 %	GL009	90 754,96	90 754,96	-	22 688,74
756,84	66 %	GL009	499,51	499,51	257,33	-
52 372,56	100 %	RE010	52 372,56	52 372,56	-	-
11 890,70	80 %	RE010	9 512,56	9 512,56	546,21	1 831,93
39 229,92	50 %	DA011	19 614,96	-	-	31 383,96
14 206,56	33 %	DA011	4 688,16	-	-	9 376,33
424 926,08			336 593,32	312 290,20	34 678,73	65 280,96

Společnost ABC, s. r. o. provede k rozvahovému dni 31. 12. 2012 následující účetní operace, vyplývající z tabulky č. 13.

Nejprve společnost zruší celou hodnotu vytvořených opravných položek z minulého účetního období ve výši 336 593,32 Kč účetním zápisem 391/558. Následně vyhodnocuje stav pohledávek rozdělených podle dlužníků a prochází každou pohledávku individuálně.

U odběratele LJ001 společnost provede daňově uznatelný odpis pohledávek, u kterých měla vytvořenou 100 % zákonnou opravnou položku, a to do výše této opravné položky, účetním zápisem na daňový nákladový účet 546.201/311. Zbylou hodnotu pohledávek odepíše daňově neuznatelným odpisem z důvodu promlčení pohledávek, ve výši 33 875,19 Kč na nedaňový nákladový účet 546.100/311 a účet odběratelů.

U odběratelů GL009 a RE010 bude společnost postupovat stejným způsobem. Provede daňově uznatelný odpis u pohledávek, kde se blíží promlčecí doba a byla k nim vytvořena v minulém období zákonná opravná položka. K pohledávkám, ke kterým je možné dotvořit zákonnou opravnou položku podle § 8a ZoR do výše 100 %, ji vytvoří v patřičné výši účetním zápisem 558/391.

U odběratele DA011 společnost vytvoří pouze nové zákonné opravné položky k pohledávkám po splatnosti, v nové výši 80 % a 66 % z rozvahové hodnoty pohledávek.

Lze konstatovat, že se u společností GL009 a RE010 nemusí dotvářet zákonná opravná položka podle § 8a ZoR do výše 100 %, ale že pohledávky je možné rovnou odepsat do daňově uznatelných nákladů ve výši 100 % podle ZDP § 24 odst. 2 písm. y). Důvodem je zánik obou společností, které byly právnickou osobou, zanikly bez právního nástupce a věřitel s nimi nebyl spojenou osobou.

4.1.3 Vyhodnocení dalších pohledávek po splatnosti v roce 2012

Poté, co společnost ABC, s. r. o. v roce 2012 odepíše dané pohledávky a zruší zákonné opravné položky k pohledávkám, vytvořené v roce 2011, by měla znovu provést kontrolu pohledávek po splatnosti. Prověřením těchto pohledávek lze posoudit, jestli v účetním období 2012, ve společnosti nastaly důvody i pro jiné účetní případy, např.:

- odpis pohledávek po splatnosti daňově neuznatelný,
- vytvoření nových opravných položek k novým pohledávkám po splatnosti.

Daňově neuznatelný odpis provede společnost u pohledávek, které jsou promlčené a u kterých společnost nepodnikla žádné kroky směřující k jejich vymožení a netvořila zákonné opravné položky. Jedná se o pohledávky s dobou splatnosti v letech 2007 nebo 2008. V takovém případě budou promlčené pohledávky z daňového hlediska zaúčtovány do nedaňových nákladů, což v daném roce společnosti zvýší základ daně. Tyto promlčené pohledávky představují pro vybranou společnost daňově neuznatelný náklad v celkové výši 91 115,20 Kč, který bude zaúčtován na účty 546.100 – Odpis pohledávky nedaňový a 311 – Odběratelé, souvztažně způsobem 546.100/311. Nadále je zapotřebí tyto pohledávky sledovat v podrozvahové evidenci.

K rozvahovému dni 31. 12. 2012 bylo zjištěno, že společnost ABC, s. r. o. má opět možnost tvořit další zákonné opravné položky, ale tentokrát v mnohem menší výši. Přehled nových zákonných opravných položek představuje tabulka č. 14. Nové zákonné opravné položky je možné vytvořit podle § 8a a § 8c dle ZoR, v celkové hodnotě 68 547 Kč a zaúčtovat souvztažným zápisem 558/391.

Z předchozí tabulky č. 13 lze zjistit, že nová výše vytvořených zákonných opravných položek u starších pohledávek, u kterých se již opravné položky tvořily v minulém účetním období, je 65 280,96 Kč.

Za účetní období roku 2012 mohou být vytvořeny nové zákonné opravné položky k pohledávkám po lhůtě splatnosti v celkové výši 133 827,96 Kč a zaúčtovány do daňově uznatelných nákladů zápisem 558/391.

Tabulka č. 14 – Další vytvořené zákonné opravné položky v roce 2012.

Původní částka v Kč	Odeběratel	Podle § ZoR	Výše opravné položky v %	Výše opravné položky v Kč
9 646,75	LJ001	§ 8a	100 %	9 646,75
29 482,30	LO003	§ 8c	100 %	29 482,30
29 417,95	LM004	§ 8c	100 %	29 417,95
68 547				68 547
Dotvořené opravné položky za minulé účetní období				65 280,96
Celkem vytvořené opravné položky za účetní období 2012				133 827,96

4.2 Pohledávky v účetní závěrce za rok 2012

Vytvoření opravné položky k pohledávce se účtuje na účtu 558 – Tvorba zákonných opravných položek, na stranu MD a rozpuštění opravných položek se účtuje opačným způsobem na stranu D. Ve výkazu zisku a ztráty se vykazuje rozdíl mezi konečným a počátečním stavem opravných položek v provozní oblasti v položce „*G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti*“.

Z tabulky č. 15 lze vyhodnotit, jak zaúčtování opravných položek ovlivňuje výkaz zisku a ztráty. V roce 2010 o opravných položkách nebylo ve společnosti účtováno, v roce 2011 představují opravné položky pro společnost náklad ve výši 490 tis. Kč a v roce 2012 je ve výkazu zachycen rozdíl ve výši -356 tis. Kč, který vznikl zrušením starých opravných položek ve výši 490 tis. Kč a zaúčtováním nově vytvořených opravných položek ve výši 134 tis. Kč. Hodnota rozdílu -356 tis. Kč představuje pro společnost ABC, s. r. o. výnos.

Na konci účetního období byl u sledované společnosti zjištěn výsledek hospodaření ve výši -158 tis. Kč, tedy účetní ztráta. Pokud k ní ovšem připočteme hodnotu daňově

neuznatelného odpisu pohledávek ve výši 91 tis. Kč a hodnotu 277 tis. Kč ostatních daňově neznatelných nákladů souvisejících s provozem společnosti v roce 2012, vznikne společnosti daňový hospodářský výsledek – základ daně ve výši 210 tis. Kč.

Tabulka č. 15 – Změna stavu opravných položek za roky 2010, 2011 a 2012 v tisících Kč.

Položka	Text	2010	2011	2012
II.	Výkony	9 973	10 037	9 729
B.	Výkonová spotřeba	6 245	5 535	5 929
+	Přidaná hodnota	3 728	4 502	3 767
C.	Osobní náklady	1 280	1 227	1 317
D.	Daně a poplatky	197	216	148
E.	Odpisy dlouhodobého majetku	1 135	1 261	1 333
G.	Změna stavu rezerv a opravných položek	-	490	-356
IV.	Ostatní provozní výnosy	1	1	35
H.	Ostatní provozní náklady	101	117	665
*	Provozní výsledek hospodaření	1 016	1 192	695
N.	Nákladové úroky	1 204	881	824
O.	Ostatní finanční náklady	51	31	29
*	Finanční výsledek hospodaření	-1 253	-905	-853
***	Výsledek hospodaření za účetní období	-306	152	-185
****	Výsledek hospodaření před zdaněním	-306	256	-158

Zdroj: Výkaz Zisků a ztráty společnosti ABC, s. r. o.

Zaúčtováním nově vytvořených zákonných opravných položek a zrušením dřívějších opravných položek k pohledávkám po splatnosti, došlo také ke změně v rozvaze společnosti ABC, s. r. o. Daňovým i nedaňovým odpisem problémové pohledávky, nastane snížení hodnoty aktiv. Po zaúčtování všech účetních případů souvisejících s pohledávkami vykazuje rozvaha sledované společnosti hodnoty zpracované v následující tabulce.

V tabulce č. 16 je zobrazena výše hodnoty krátkodobých pohledávek a pohledávek z obchodních vztahů k rozvahovému dni 31. 12. 2012. Při srovnání této hodnoty s minulým účetním obdobím roku 2011 je patrné, že konečná výše pohledávek ve sloupci Netto je v roce 2012 mnohem nižší.

Nová vytvořená výše zákonných opravných položek za účetní období 2012 je zachycena ve sloupci Korekce v hodnotě -134 tis. Kč.

Tabulka č. 16 – Rozvaha za roky 2011 a 2012 v tisících Kč.

Položka	Text	2011 Netto	Skutečnost v účetním období 2012		
			Brutto	Korekce	Netto
	AKTIVA CELKEM	33 744	41 557	-9 529	32 028
B.	Dlouhodobý majetek	30 580	38 694	-9 395	29 299
C.	Oběžná aktiva	3 084	2 745	-134	2 611
C.III.	Krátkodobé pohledávky	1 894	1 843	-134	1 709
C.III.1.	- Pohledávky z obchod. vztahů	1 731	1 662	-134	1 528
C.III.8.	- Dohadné účty aktivní	119	98		98
C.IV.	Krátkodobý finanční majetek	1 190	932		902
D.I.	Časové rozlišení	80	118		118
		2011	2012		
	PASIVA CELKEM		33 744		32 028
A.	Vlastní kapitál		13 678		13 493
A.I.	Základní kapitál		2 000		2 000
A.II.	Kapitálové fondy		11 149		11 149
A.V.	Z toho VH běžného úč. období		151		-185
B.	Cizí zdroje		20 060		18 535
C.	Časové rozlišení		6		0

Zdroj: Výkaz Rozvaha společnosti ABC, s. r. o.

Vytvořené opravné položky k pohledávkám po lhůtě splatnosti a odpis pohledávek neovlivnily jen zmiňované účetní výkazy, ale značně se odpis pohledávek projevil i v knize pohledávek, kde v návaznosti na odpis pohledávek se výrazně zmenšil jejich počet. Odepsané pohledávky společnost dále eviduje pouze v podrozvahové evidenci.

V tabulce č. 17 je patrné, že odpis pohledávek ovlivnil především výši celkových pohledávek, výši pohledávek po lhůtě splatnosti a výši pohledávek nad 365 dní. Dá se říci, že společnost ABC, s. r. o. měla především problém s konkrétními odběrateli, kteří přestali plnit své závazky, a jejich dluh přetrvával několik účetních období.

Tabulka č. 17 – Struktura pohledávek k rozvahovému dni v letech 2011 a 2012 v tis. Kč.

Struktura pohledávek	2011	2012
Pohledávky	2 221	1 662
Krátkodobé pohledávky	2 221	1 662
Krátkodobé pohledávky z obchodních vztahů	2 221	1 662
z toho: do lhůty splatnosti	809	752
po lhůtě splatnosti	1 412	910
- do 30 dnů	324	380
- 31 až 60 dnů	108	145
- 61 až 90 dnů	97	120
- 91 až 180 dnů	122	90
- 181 až 365 dnů	18	22
- nad 365 dnů	743	153
z toho: promlčené	56	0

Možnost tvorby opravných položek k pohledávkám po lhůtě splatnosti pomohla společnosti ABC, s. r. o. zmírnit dopad neuhrazených pohledávek z daňového hlediska tím, že si opravnými položkami snížila základ daně konkrétně v roce 2011.

Sledovaná společnost řeší problém především s odběrateli, kteří jsou již v likvidaci, a šance na vymožení jejich neuhrazených pohledávek je dle právního zástupce společnosti nulová. Faktem je, že z toho důvodu provedla společnost ABC, s. r. o. v roce 2012 řádný daňový i nedaňový odpis problémových pohledávek. Společnost tvořila další zákonné opravné položky, ale již v podstatně menší výši, protože pohledávky po splatnosti ubyly.

V následujícím účetním období 2013 se doporučuje vybrané společnosti opět provést odpis pohledávek, ke kterým byly v roce 2012 vytvořeny zákonné opravné položky. Tímto postupem si společnost eliminuje výši pohledávek po lhůtě splatnosti delší než jeden rok, které představovaly největší problém společnosti, za předpokladu, že nevzniknou nové. Společnost tak problematiku pohledávek po splatnosti stabilizuje a nadále bude řešit jen aktivní odběratele, kteří dle tabulky č. 17 hradí své dluhy zpravidla do měsíce po splatnosti. Nejpozději do půl roku zaplatí své dluhy většinou i odběratelé s nejhorší platební morálkou, ale to až na základě urgency pracovníků společnosti ABC, s. r. o.

4.3 Návrh vnitropodnikové směrnice

Společnost ABC, s. r. o. začala v roce 2011 tvořit opravné položky k pohledávkám, přičemž nevedla a doposud nevede žádnou vnitropodnikovou směrnici upravující tvorbu opravných položek, na jejímž základě by o účetních a zákonných opravných položkách také účtovala. Společnosti byla navržena tato vnitřní směrnice, při jejímž sestavování bylo vycházeno z podkladů společnosti a ze směrnic, které má již společnost vytvořeny.

4.3.1 Vnitropodniková směrnice k tvorbě opravných položek

Směrnice č. X

Vnitropodniková směrnice – ABC, s. r. o., sídlo, IČ:

Zásady tvorby a používání opravných položek k pohledávkám

1) Právní předpisy

Tvorba, účtování a čerpání opravných položek se řídí příslušnými ustanoveními zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 586/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů. Dále vyhláškou č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Řídí se také zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů a Českými účetními standardy.

2) Obecná pravidla

Opravné položky vyjadřují zjištěné významné přechodné snížení hodnoty pohledávek, tvoří se v rozvahové hodnotě k nepromlčeným pohledávkám, splatným po 31. 12. 1994, o kterých bylo účtováno ve výnosech. Netvoří se k pohledávkám vzniklým z titulu cenných papírů, úvěrů a půjček, a v případě snížení hodnoty pohledávek trvalého charakteru. Uplatňují se za zdaňovací období, kterým je kalendářní rok. Tvorba je uplatněna jako výdaj (náklad). K vytvořeným opravným položkám vede účetní jednotka v evidenci soupis jednotlivých pohledávek. Zůstatek opravných položek zjištěných na konci období se převádí do

následujícího období. Opravné položky podléhají dokladové inventuře, a pokud se při ní zjistí, že zanikl důvod jejich existence, provede se jejich zrušení.

3) Tvorba a zrušení

Společnost ABC, s. r. o. bude vytvářet zákonné opravné položky zahrnované do základu daně a účetní opravné položky nezahrnované do základu daně.

- **Zákonné opravné položky** – jsou tvořené podle § 8a a § 8c ZoR, účtují se na příslušný analytický účet zákonných opravných položek tj. 391.200 – Zákonné opravné položky § 8a, 391.300 – Zákonné opravné položky § 8c. Nákladovému účtu odpovídá syntetický účet 558 – Tvorba a zúčtování zákonných účetních položek. Je-li vytvořená opravná položka ve výši 100 %, lze pohledávku odepsat s výjimkou pohledávky za dlužníkem v insolvenčním řízení, kdy je nutné počkat do ukončení řízení. Po odpisu pohledávky je nutné zrušit i opravnou položku, která k ní byla vytvořena.
- **Účetní opravné položky** – nejsou vytvořeny v souladu se ZoR, o jejich tvorbě rozhoduje jednatel společnosti, účtují se na analytický účet opravných položek k pohledávkám 391.100 – Účetní opravné položky, nákladovému účtu odpovídá syntetický účet 559 – Tvorba a zúčtování účetních opravných položek. Tvorba, snížení, zvýšení nebo zrušení opravných položek se provádí na základě inventarizace. Účetní opravné položky pohledávek se tvoří ve výši:
  - 25 %, jsou-li více jak 6 měsíců po splatnosti,
  - 50 %, jsou-li více jak 12 měsíců po splatnosti,
  - 75 %, jsou-li více jak 18 měsíců po splatnosti,
  - 100 %, jsou-li více jak 24 měsíců po splatnosti.

O odpisu pohledávek rozhoduje jednatel.

Datum vydání	Účinnost od	Jméno odpovědné osoby	Podpis odpovědné osoby
28. prosince 2011	1. ledna 2012		

4.3.2 Vnitropodniková směrnice k podrozvahové evidenci

Společnosti ABC, s. r. o. se navrhuje, aby nedaňově odepsané pohledávky evidovala v podrozvahové evidenci na základě vytvořené směrnice.

Směrnice č. X

Vnitropodniková směrnice – ABC, s. r. o., sídlo, IČ:

Podrozvahová evidence odepsaných pohledávek

1) Právní předpisy

Směrnice č. X se řídí zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a Českými účetními standardy.

2) Obecná pravidla

Na podrozvahových účtech společnost zachycuje přehled nedaňově odepsaných pohledávek. Pohledávky jsou již vyřazeny z rozvahových účtů, ale jsou ještě podstatné pro posouzení majetkové situace společnosti. Nevystupují v žádných účetních výkazech.

3) Tvorba a zrušení

Jde o způsob evidence a záleží na účetním softwaru, zda umožňuje účtovat podvojně. Nynější software společnosti ABC, s. r. o. nabízí podvojně účtování a společnost používá účty 751 – Odepsané pohledávky a 799 – Vyrovnávací účet podrozvahové evidence, přes který se podvojně příslušná operace zaúčtuje. Účtuje způsobem 751/799 zaúčtování do podrozvahové evidence a opačným způsobem se účtuje vyřazení z podrozvahové evidence 799/751.⁴³

Datum vydání	Účinnost od	Jméno odpovědné osoby	Podpis odpovědné osoby
28. prosince 2011	1. ledna 2012		

⁴³ KOVALÍKOVÁ, Hana. *Vnitřní směrnice*. 6. vyd. Olomouc: ANAG, 2008. 239 s. ISBN 978-80-7263-448-4.

4.4 Změny zákona o rezervách

V roce 2011 byla schválená novela ZoR, která nabude účinnosti až 1. 1. 2015, ale s největší pravděpodobností účinnost nastane možná i dříve, a to k 1. 1. 2014.

Změna zákona by se měla týkat § 8 a § 8a ZoR, v těchto případech:

- u § 8 ZoR by měla být vyloučena tvorba zákonných opravných položek k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení u pohledávek mezi spojenými osobami. Tím dojde k zajištění shodného postupu jako v případě tvorby opravných položek podle § 8a a při odpisu pohledávek podle § 24 odst. 2 písm. y) ZDP,
- u § 8a dojde ke zjednodušení tvorby tzv. časových opravných položek a to tím, že zredukují časová pásma. Z dosavadních šesti časových pásem vzniknou pouze dvě časová pásma. Věřitel tak bude moci tvořit opravné položky k nepromlčeným pohledávkám až do výše:
  - 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty, pokud od splatnosti pohledávky uplynulo více než 18 měsíců,
  - 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty, pokud od splatnosti pohledávky uplynulo více než 36 měsíců,
- dosud platná podmínka aktivního vymáhání, tzn. účasti v rozhodčím, soudním nebo správním řízení s dlužníkem bude nutná pouze pro pohledávky nabyté postoupením, jejichž rozvahová hodnota bez příslušenství v okamžiku jejich vzniku bude vyšší než 200 000 Kč,
- „nová právní úprava tvorby časových opravných položek podle nového znění § 8a ZoR, se použije poprvé až pro pohledávky vzniklé ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. od 1. 1. 2015). Pro dříve vzniklé pohledávky se použije ustanovení § 8a ZoR, ve znění účinném před touto novelou“, tvrdí Děrgel ⁴⁴

Uvedená změna v ZoR bude pozitivní změnou při tvorbě opravných položek.

---

⁴⁴ <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d37076v46970-schvalene-danove-novinky-roku-2012>

5 ZÁVĚR

Jak je naznačeno v úvodní části této diplomové práce, cílem práce bylo vyhodnotit problém pohledávek po splatnosti ve vybrané společnosti, zhodnotit starost společnosti o pohledávky z obchodních vztahů, a to pomocí získaných teoretických znalostí a následně provedeného rozboru stavu problémových pohledávek přímo ve společnosti. Na základě zjištěných výsledků pak vyhodnotit situaci pohledávek po splatnosti k datu 31. 12. 2011 a navrhnout možná řešení postupů práce s problémovými pohledávkami i v následujícím účetním období roku 2012.

Tento ucelený přehled týkající se problémových pohledávek vybrané společnosti, měl sloužit jako podklad pro sestavení účetní závěrky společnosti ABC, s. r. o. za rok 2012. V rámci společnosti práce poskytuje cenné informace společníkům a jednateli společnosti, kteří tímto získají nejen přehled o dlužnících a výši jejich dluhu vůči společnosti, ale také navrhuje možná opatření na zlepšení systému řízení pohledávek. Ty by měly vést ke snížení množství pohledávek po splatnosti a tím snížit i negativní dopad na cash-flow společnosti.

Teoretická část uvádí, jakých možností může společnost využít, má-li v účetnictví pohledávky po splatnosti a za jakých podmínek, jakými postupy může tyto problémové pohledávky řešit.

V analytické části, je uvedeno, že problém pohledávek po splatnosti vznikl v roce 2007 a v dalších letech neustále objem nesplacených pohledávek narůstal. Společnost eviduje k datu 31. 12. 2011, pohledávky po lhůtě splatnosti ve výši 1,4 mil. Kč, z toho důvodu začala v roce 2011 poprvé tvořit opravné položky. Srovnáním ekonomických údajů v účetních výkazech bylo zjištěno, že tvorba opravných položek výrazně ovlivňuje výsledek hospodaření společnosti a celkovou hodnotu aktiv. Porovnáním doby splatnosti pohledávek je patrné, že odběratelé k úhradě svých závazků využívají stále delší dobu splatnosti a to až téměř tři měsíců. Po provedené analýze pohledávek po splatnosti byly k těmto pohledávkám vytvořeny zákonné opravné položky podle § 8a a § 8c podle ZoR, které představují pro společnost daňově uznatelný náklad. Za celou dobu existence společnosti nebyly tvořeny účetní opravné položky. Z tohoto důvodu nebyla vyjádřena reálná hodnota pohledávek k okamžiku sestavení účetní závěrky. Zákonné opravné položky byly porovnány s účetními opravnými položkami a byl nalezen rozdíl v účetních výkazech.

V poslední kapitole je naznačen postup práce s pohledávkami po lhůtě splatnosti v následujícím účetním období roku 2012. Pohledávky, ke kterým byly vytvořeny zákonné opravné položky v minulém účetním období, bylo možné před koncem jejich promlčecí doby nenávratně odepsat a zajistit tak společnosti věrný a poctivý obraz účetnictví. K nově vzniklým pohledávkám po lhůtě splatnosti byly vytvořeny nové zákonné opravné položky a vyhodnocena situace, jak by měly být tyto opravné položky zaúčtovány a vykázány v účetních výkazech za rok 2012. Bylo zjištěno, že společnost nemá k problematice pohledávek po splatnosti vytvořeny vnitropodnikové směrnice, proto zde byla pro společnost vytvořena směrnice k tvorbě opravných položek a k podrozvahové evidenci pohledávek.

Z výše uvedeného vyplývá, že společnost mohla začít tvořit opravné položky k pohledávkám po splatnosti již za rok 2010. V roce 2011 byly opravné položky řádně a správně vytvořeny a zaúčtovány. V roce 2012 byly opravné položky k pohledávkám dotvořeny, ale ve výrazně menší výši. Lze říci, že společnost má problém převážně jen s konkrétními dlužníky, po jehož dořešení by se měla situace pohledávek po splatnosti ve vybrané společnosti značně zlepšit. Faktem však zůstává, že by společnost měla na své odběratele se začínající nepravidelnou platební morálkou více dohlížet a tyto prověřovat například v insolvenčním rejstříku.

Diplomová práce se stala pro společnost ABC, s. r. o. přínosem v tom, že vedení společnosti poskytla celkový přehled o stavu pohledávek po splatnosti, o možnostech jejich odpisu a následných daňových dopadech. Práce může být pro uvedenou společnost také návodem, podle kterého by mohla v budoucnu postupovat při zajištění pohledávek.

Seznam použité literatury

Monografie

1. BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ. *Pohledávky – právně – daňově – účetně*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 136 s. ISBN 978-80247-1816-3.
2. DRBOHLAV, Josef a Tomáš POHL. *Pohledávky z právního, účetního a daňového pohledu*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 244 s. ISBN 978-80-7357-599-1.
3. KOVALÍKOVÁ, Hana. *Vnitřní směrnice*. 6. vyd. Olomouc: ANAG, 2008. 239 s. ISBN 978-80-7263-448-4.
4. PILÁŘOVÁ, Ivana. *Účetní a daňové případy řešené v s.r.o.* 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 164 s. ISBN 978-80-7357-587-8.
5. PILÁTOVÁ Jana a Jaroslav RICHTER. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi*. 2. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 119 s. ISBN 978-80-7263-678-5.
6. STROUHAL, Jiří, Renata ŽIDLICKÁ, Bohuslava KNAPOVÁ a Zdenka CARDOVÁ. *Účetnictví 2010 velká kniha příkladů*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2010. 707 s. ISBN 978-80-251-2907-4.
7. TPA Horwath Notia Audit. *Podvojně účetnictví 2010*. 17. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 224 s. ISBN 978-80-247-3197-1.
8. ÚZ – úplné znění, *České účetní standardy č. 787*. 6. Vyd. Ostrava: Sagit, 2010, 176 s. ISBN 978-80-7208-804-1.
9. VAIGERT, Dalibor, Tomáš PHILIPPI, Pavol RIŠKO a Hana NAVRÁTILOVÁ. *Pohledávky – Právní příručka věřitele*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2006. 272 s. ISBN 80-251-0881-3.

Zahraniční zdroje

10. KHAN, M.Y. *Financial Services, 5/e*. 5. vyd. New Delhi: Tata McGraw Hill Education Private Limited, 2010. ISBN-13: 978-0-07-068199-6.
11. SALEK, G. John. *Accounts Receivable Management Best Practices*. 1. vyd. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., 2005. 214 s. ISBN-13: 978-0-471-71654-9, str. 9.

Legislativní předpisy

12. MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2012, úplná znění platná k 1. 1. 2012. Zákon č. 593/1922 Sb., o rezervách*. 21. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 264 s. ISBN 978-80-247-4254-0.
13. MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2012, úplná znění platná k 1. 1. 2012. Zákon č. 586/1922 Sb., o daních z příjmů*. 21. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 264 s. ISBN 978-80-247-4254-0.

Internetové zdroje

14. BUSINESS CENTER. *Zákon č 563/191 Sb., o účetnictví, účinný k 1. 9. 2012* [online]. [cit. 2013-03-25] Dostupný z:
<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/cast5.aspx>
15. DAŇAŘI ONLINE. *Schválené daňové novinky roku 2012* [online]. 2012, únor [cit. 2013-02-25] Dostupný z:
<http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d37076v46970-schvalene-danove-novinky-roku-2012>.
16. FINANČNÍ ANALÝZA FIRMY. *Doba obratu (splatnosti) pohledávek* [online]. 2012, [cit. 2013-03-05] Dostupný z:
<http://www.faf.cz/Likvidita/Doba-inkasa-pohledavek.htm>
17. STORMWARE. *Legislativní servis* [online]. 2011, září [cit. 2013-02-15] Dostupný z:
http://www.stormware.cz/podpora/LegServis/Opravne_polozky_k_pohledavkam_male_hodnoty.aspx.
18. ÚČETNÍ KAVÁRNA. *Účtování na podrozvahových účtech* [online]. 2006, srpen [cit. 2013-02-20] Dostupný z:
<http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d168v144-uctovani-na-podrozvahovych-uctech>.

Seznam zkratk

ČÚS	Český účetní standard
D	Dal
DPH	Daň z přidané hodnoty
MD	Má dáti
ObčZ	Občanský zákoník
ObchZ	Obchodní zákoník
OP	Opravné položky
VH	Výsledek hospodaření
ZDP	Zákon o daních z příjmů
ZoR	Zákon o rezervách
ZoÚ	Zákon o účetnictví

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních přestavení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněná v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 24. 4. 2013

Iva Patáčíková

Frýdlantská 1750

FRÝDEK-MÍSTEK

Seznam tabulek a schémat:

Tabulky

Tabulka č. 1 – Přehled daňových opravných položek podle ZoR.

Tabulka č. 2 – Příklad zaúčtování účetního odpisu pohledávky.

Tabulka č. 3 – Přehled výnosů a nákladů za roky 2010 a 2011 v tisících Kč.

Tabulka č. 4 – Rozvaha za roky 2010 a 2011 v tisících Kč.

Tabulka č. 5 – Ukazatel doby obratu pohledávek v tisících Kč.

Tabulka č. 6 – Struktura pohledávek k datu 31. 12. 2011.

Tabulka č. 7 – Zákonné opravné položky podle § 8c ZoR.

Tabulka č. 8 – Zákonné opravné položky podle § 8a ZoR.

Tabulka č. 9 – Účetní opravné položky k 31. 12. 2011.

Tabulka č. 10 – Vliv účetních opravných položek na výkaz zisku a ztráty v tisících Kč.

Tabulka č. 11 – Zachycení účetních opravných položek v rozvaze v tisících Kč.

Tabulka č. 12 – Odepsané a uhrazené pohledávky v roce 2012.

Tabulka č. 13 – Odepsané pohledávky a dotvořené zákonné opravné položky podle § 8a ZoR.

Tabulka č. 14 – Další vytvořené zákonné opravné položky v roce 2012.

Tabulka č. 15 – Změna stavu opravných položek za roky 2010, 2011 a 2012 v tisících Kč.

Tabulka č. 16 – Rozvaha za roky 2011 a 2012 v tisících Kč.

Tabulka č. 17 – Struktura pohledávek k rozvahovému dni v letech 2011 a 2012 v tis. Kč.

Schémata

Schéma 1 – Tvorba a zrušení účetních opravných položek.

Schéma 2 – Tvorba a zrušení zákonných opravných položek.

Seznam příloh:

Příloha A – Seznam zákonných opravných položek podle § 8c ZoR.

Příloha B – Seznam zákonných opravných položek podle § 8a ZoR.

Příloha C – Pohledávky po splatnosti k 31. 12. 2011 více jak 6 měsíců.

Příloha D – Pohledávky po splatnosti k 31. 12. 2011 více jak 12 měsíců.

Příloha E – Pohledávky po splatnosti k 31. 12. 2011 více jak 18 měsíců.

Příloha F – Pohledávky po splatnosti k 31. 12. 2011 více jak 24 měsíců.

Příloha G – Seznam odepsaných a uhrazených pohledávek v roce 2012 dle § 8c ZoR.

Příloha H – Seznam odepsaných pohledávek a dotvořených opravných položek dle § 8a ZoR.